

3 Aruba

Laatste selectie voor heractiveren raffinaderij

8 Economie

Tony's Chocolonely groeit ondanks coronacrisis

10 Wereld

Coronaprikken voor huisarts wel te doen, maar 'best pittig'

12 Sport

PSV overwintert in Europa

Sint en de gekleurde pieten

ORANJESTAD — De viering van Sinterklaas op Aruba vindt dit jaar heel anders plaats dan gebruikelijk. Geen Zwarte Piet meer, maar gekleurde gezichten domineren nu het beeld. Verschillende scholen vierden het feest vanochtend ook anders door de protocollen van de Directie Volksgezondheid (DVG). Bovendien vond de intocht van Sinterklaas dit jaar virtueel plaats om samenscholing te voorkomen.

door onze verslaggever
Carina Wever

Op de Prinses Amalia Basisschool werd de kinderen van te voren verteld dat Sinterklaas een brief had gestuurd waarin hij liet weten niet te kunnen komen vanwege zijn hoge leeftijd. Hij zou moeten oppassen voor het coronavirus en bleef dus liever thuis. Vandaag kwam hij toch maar even langsrijden in de auto, waarna er in de klas cadeaus uitgedeeld werden door gekleurde pieten.

Ook op basisschool De Schakel ging het personeel creatief aan de slag met de viering. Daar werd ruim een week van tevoren begonnen met de aanloop op de viering, door middel van het verhaal dat er pieten verliefd zouden zijn geworden op docenten van de school. "De kinderen waren vanochtend verbaasd, er waren allemaal hartjes op het schoolplein en bij de klassen. We hebben een brief gekregen dat piet verliefd is. Maar op welke juf of meester? Piet durft het niet zo goed tegen Sint te zeggen. Maar wij hebben heel veel oplossingen bedacht. Deze zitten in de postzak voor de verliefde piet", zo stond er vorige week te lezen op de Facebookpagina van de school. Vanochtend kwam Sinterklaas dan eindelijk in een limousine aanrijden, vergezeld van pieten

geschminkt in rood, blauw en paars, en ze werden allemaal feestelijk onthaald. Zelfs de tieners bij de middelbare school aan de overkant juichten ze enthousiast toe. "Kijk, het maakt je toch altijd weer vrolijk, ongeacht je leeftijd", zei een van de docenten lachend.

Zwarte Piet niet meer zwart
De Arubaanse regering kondigde eind juni aan dat het stereotype van Zwarte Piet voortaan niet meer gebruikt zal worden bij de intocht van Sinterklaas. De figuur van Zwarte Piet wordt niet meer 'zwart' geschminkt, met rode lippen, oorbellen en kroeshaar' op het eiland afgebeeld. De overheid wil het imago van de hulp van de goedheiligman aanpassen om beter aan te sluiten op de maatschappij, zo liet Cultuurminister Xiomara Maduro (MEP) toen weten. "Het is een discussie die al jaren voortduurt rondom de Sinterklaasviering, niet zozeer over de figuur Sinterklaas maar wel de Zwarte Piet-figuur. Deze traditie is overgewaaid door kolonisatie en maakt tot op de dag van vandaag deel uit van onze traditie", zei ze. Volgens minister Maduro moet het imago van de piet op Aruba ook mee-evolueren. "Nu er overal ter wereld manifestaties worden gehouden omtrent Black Lives Matter

(BLM) werd de overheid ook de vraag gesteld om hieraan aandacht te besteden", aldus Maduro. Daarom ging het ministerie van Cultuur rond de tafel met de Sinterklaas Commissie en zijn ze op zoek gegaan naar een middenweg. De commissie was eveneens van mening dat het imago van piet met de tijd moet veranderen, en zei van mening te zijn dat elk kind moet kunnen deelnemen aan het feest, 'het feest is voor iedereen'.

Ook het sociale media platform Facebook liet tijdens een persconferentie in Nederland in augustus weten dat zowel Facebook als Instagram geen stereotype-rendende foto's, tekeningen en filmpjes met Zwarte Piet meer toestaat op deze platforms. Als ze meldingen van gebruikers binnenkrijgen over een geplaagd bericht, kunnen deze video's of afbeeldingen worden verwijderd. Deze regeling ging in de derde week van augustus in en maakt deel uit van van een wereldwijde aanpak tegen het fenomeen 'blackface'.

Nog niet klaar
De lokale actiegroep tegen racisme Grupo di Accion Anti Racismo Aruba (Gaara), die zich rond deze tijd vorig jaar sterk maakte voor de afschaffing van de in hun ogen racistische vertolking van Zwarte Piet, is van mening dat hun werk nog niet klaar is. "We zijn ons ervan bewust dat de laffe moord van George Floyd door politiegeweld en de daarop volgende BLM-manifestaties die wereldwijd werden gehouden, een unieke gelegenheid hebben geboden mensen ervan bewust te

Foto: Carina Wever

Sinterklaas komt aan op Basisschool De Schakel.

maken dat racisme geen gevoel is maar een onrecht dat iemand wordt aangedaan. Maar ook dat tradities door mensen worden bedacht, in stand gehouden en dus

kunnen worden veranderd", laat Mireille Sint Jago, voorzitter van GAARA, aan de *AmigoE* weten. De stichting pleit voor meer bewustwording van het

verleden en dat begint op school, vindt de actiegroep. "Zolang de Trans-Atlantische slavenhandel geen prominent onderdeel van het Arubaanse onderwijs curriculum wordt, voorzien we

dat deze bijkans honderdjarige strijd tegen racisme en vóór gelijke behandeling, nog lang niet gestreden is", besluit Sint Jago.

Aantal coronagevallen ruim 300 hoger

BILTHOVEN — Het aantal nieuwe coronagevallen is vandaag ruim 300 hoger dan gisteren. In de afgelopen 24 uur zijn 5935 positieve coronatesten geregistreerd bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Gisteren waren het er 5634 (na correctie) en woensdag ruim 4900.

In de grote steden slaat het virus nog steeds het hevigst toe. Amsterdam had tussen donderdag- en vrijdagochtend 226 positieve testresultaten. Tilburg 147, Rotterdam had er 133, Utrecht 117 en Den Haag 116.

Het aantal sterfgevallen aan corona steeg afgelopen etmaal met 58. Dat wil niet zeggen dat al deze mensen afgelopen etmaal zijn overleden, tussen een sterfgeval en de registratie kan enige tijd verstrijken. Het RIVM meldde gisteren het overlijden van 61 coronapatiënten.

De afgelopen week raakten 35.229 mensen besmet, ruim 500 minder dan de week ervoor. Er stierven deze laatste week 359 mensen.

Sinds het begin van de uitbraak dit voorjaar zijn er 54.3965 mensen besmet geraakt en 9623 aan corona overleden.

Ook aantal coronagevallen stijgt
Het aantal nieuwe coronagevallen is vandaag ruim 300 hoger dan gisteren. In de afgelopen 24 uur zijn 5935 positieve coronatesten geregistreerd bij het RIVM. Gisteren waren het er 5634 (na correctie) en woensdag ruim 4900.

In de grote steden slaat het virus nog steeds het hevigst toe. Amsterdam had tussen gister- en vanochtend 226 positieve testresultaten. Tilburg 147, Rotterdam had er 133, Utrecht 117 en Den Haag 116.

Het aantal sterfgevallen aan corona steeg afgelopen etmaal met 58. Dat wil niet zeggen dat al deze mensen afgelopen etmaal zijn overleden, tussen een sterfgeval en de registratie kan enige tijd verstrijken. Het RIVM meldde donderdag het overlijden van 61 coronapatiënten.

De afgelopen week raakten 35.229 mensen besmet, ruim 500 minder dan de week ervoor. Er stierven deze laatste week 359 mensen.

Coronapatiënten in ziekenhuizen stijgt licht
Ook het aantal coronapatiënten in Nederlandse ziekenhuizen is vandaag licht gestegen. In totaal behandelen de ziekenhuizen nu 1625 coronapatiënten. Dat zijn er dertig meer dan gisteren, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS).

Van de opgenomen patiënten met Covid-19 liggen er 473 op de intensive careafdelingen, vijftien meer dan een dag eerder. De overige 1152 patiënten met de ziekte liggen op verpleegafdelingen, waar het aantal coronapatiënten ook met vijftien toenam.

Het afgelopen etmaal werden er vijftien patiënten overgebracht naar ziekenhuizen in andere regio's, waarvan drie ic-patiënten.

Vaccin mogelijk eind van de maand al op Aruba

Coronamaatregelen weer aangescherpt

ORANJESTAD — In verband met de huidige toename van nieuwe besmettingen met het coronavirus wordt de komende twee weken een aantal maatregelen weer aangescherpt om verspreiding te voorkomen. Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) maakte dit vanochtend bekend tijdens een persconferentie bij het bestuurskantoor.

De maatregelen gaan vanaf morgen 5 december in. Twee weken geleden was het aantal nieuwe coronagevallen per dag gemiddeld tien. Deze week is het 21. Als er nu niet wordt opgetreden dan kan het volgende week al naar zestig oplopen, volgens berekeningen van het crisisteam, aldus de premier die waarschuwde voor een herhaling van de zeer snelle exponentiële toename van het begin van de tweede coronagolf in augustus, waarbij het drie maanden duurde voordat het weer bedaarde. Het is daarom beter om nu maatregelen in te voeren, aldus de premier. De komende twee weken is het aantal mensen dat in een restaurant mag plaatsnemen maximaal acht binnen en tien buiten. Rumshops en bars waar geen eten wordt opgediend moeten dicht, er mag in etablissementen niet gedanst worden en sociale afstand is verplicht, evenals het dragen van een mondkapje wanneer er niet gegeten of gedronken

wordt. Het aantal muzikanten dat ergens mag gaan optreden is weer teruggebracht naar drie en optredens moeten worden gestaakt zodra mensen beginnen te dansen. Voor supermarkten geldt weer dat per huis houden slechts een persoon inkopen mag doen. Sociale evenementen en familiebijeenkomsten worden gelimiteerd naar een maximum van dertig personen binnen een ruimte en zestig buiten, uiteraard afhankelijk van hoe groot de ruimtes zijn. Ook hier wordt dansen verboden en zijn afstand en een mondkapje verplicht. Op begrafenissen mogen niet meer dan dertig bezoekers aanwezig zijn en sportactiviteiten mogen weliswaar doorgaan, maar zonder publiek. Het samenscholings- en gebiedsverbod blijven, net als alle overige maatregelen die al van kracht waren, geldig.

Reizen en clusters
Tijdens de persconferentie gaf premier Wever-Croes te kennen dat een deel van de huidige toename in coro-

nagevallen te maken heeft met het feit dat Arubanen weer zijn begonnen met reizen naar het buitenland. Ze deed bij hen de dringende oproep om, ook al krijgen zij een negatieve test bij terugkeer, toch te proberen tien dagen lang zoveel mogelijk in quarantaine te gaan om er zeker van te kunnen zijn dat zij niet alsnog besmet zijn geraakt tijdens de vlucht of kort voor terugkeer en dat daarom de test negatief uitwees. Ook is gebleken dat sommige Arubanen weigerden zich bij terugkomst op het eiland te laten testen. Dit zou hebben geleid tot incidenten op de luchthaven in bijzijn van toeristen. Premier Wever-Croes wees erop dat de test verplicht is en blijft voor iedereen, ingezetene of niet. Ook worden meer zogeheten clusters gevonden binnen gezinnen en op werkplekken. De premier drukte tijdens de persconferentie burgers op het hart om de aandacht vooral niet te doen verslapen en door te blijven gaan met sociale afstand houden van elkaar en de handen regelmatig te blijven wassen.

Vaccin
Het wachten is nu op de komst van het coronavaccin. Dit zal volgens premier

Wever-Croes eind van de maand of in januari al op Aruba zijn. Aruba lift mee op de inkoop van Nederland en alles wijst erop dat vaccins van zowel Moderna als Pfizer ingekocht zullen worden. Het hebben van beide vaccins is voordelig want het blijkt dat het een bij bijvoorbeeld ouderen beter werkt dan het andere en andersom. Nederland en de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR hebben speciale vriezers naar het eiland gebracht om de vaccins op te kunnen slaan. Premier Wever-Croes maakte vanochtend bekend dat de verstrekking van het vaccin aan zestigplussers, werknemers in de zorg en andere mensen met een verhoogd risico als eerste aan de beurt zullen komen en dat Nederland de kosten daarvan voor zijn rekening neemt. Het vaccineren van deze groepen zal drie tot vier maanden duren. Daarna zal moeten worden bekeken hoe vaccinatie bij de rest van de bevolking zal worden bekostigd en of er bewustmakingscampagnes moeten worden opgezet om mogelijke angst en misvattingen over het vaccin weg te halen, aldus de premier.

OAS luidt noodklok:

‘Uittocht uit Venezuela naar buurlanden komt weer op gang’

WASHINGTON — De Venezolanen hervatten hun uittocht naar de buurlanden. Sinds de coronapandemie zijn de grenzen gesloten, maar de laatste weken verlaten elke dag weer honderden mensen het land, meldt de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS).

“Door de sluiting van de grenzen als gevolg van Covid-19 en de verdieping van de crisis in Venezuela gebruiken Venezolanen nu irreguliere wegen (paden) of gevaarlijke zeeroutes om het land te ontvluchten, waardoor hun kwetsbaarheid toeneemt”, stelt de OAS in een nieuw rapport. Als gevolg van de zware economische en politieke crisis hadden de Venezolanen de voorbije jaren massaal het land verlaten. Maar door de coronacrisis waren ongeveer 130.000 migranten naar Venezuela teruggekeerd. Duizenden mensen maakten daarvoor lange reizen te voet.

500 per dag naar Colombia

De laatste weken trekken ze weer weg naar het buitenland. “Elke dag komen ongeveer vijfhonderd Venezolanen Colombia binnen via illegale routes”, zegt David Smolansky, een Venezolaanse politicus uit de oppositie. Hij leidt het bureau dat door OAS-secretaris-generaal

Luis Almagro is opgericht om de migratie uit Venezuela te volgen. Via Colombia zullen de terugkeerders Ecuador, Peru en andere landen proberen te bereiken, naarmate de lockdown-maatregelen worden versoepeld en de economische activiteit hervat. Colombia heeft zijn grenzen formeel gesloten maar al jaren steken velen de grens over in onbewoonde zones of kopen ze ambtenaren of gewapende milities om die de grens controleren.

Trinidad en Tobago

Op 22 november heeft buurland Trinidad en Tobago twee boten met zestien kinderen en dertien volwassenen teruggestuurd die illegaal het land waren binnengekomen. De fragiele boten hadden de oversteek gemaakt via de Boca de Serpientes (Slangenmuil), een gevaarlijke zee-egte.

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN en de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten

van de Mens spraken hun bezorgdheid uit over het terugsturen van de kinderen. Een recente overeenkomst tussen Trinidad en Tobago en Venezuela maakte de uitzetting van nog eens 160 mensen mogelijk. In Trinidad en Tobago, dat 1,3 miljoen inwoners telt, wonen ondertussen 24.000 Venezolanen.

Andere buurlanden zijn inschikkelijker. Smolansky prees het ‘openarmenbeleid’ van Colombia. Op 12 november waren al 5345 Venezolanen naar Colombia vertrokken. Brazilië kende sinds midden dit jaar het vluchtelingenstatuut toe aan 7992 Venezolanen. Van de bijna 250.000 Venezolanen in dat land hebben er nu al 46.000 dat statuut gekregen. Brazilië baseert zich op de Verklaring van Cartagena uit 1984. Landen uit de regio kwamen toen overeen om de definitie van vluchtelingen te verruimen: het gaat niet alleen om wie zijn land om politieke redenen ontvlucht, maar ook om wie slachtoffer is van geweld op grote schaal, rechtenschendingen en soortgelijke redenen.

Costa Rica en Peru

Costa Rica besliste het im-

migratiestatuuat voor de komende twee jaar toe te passen op Venezolanen (en op Cubanen en Nicaraguanen) die in dat land zijn aangekomen tussen 2016 en maart 2020, zolang ze geen strafblad hebben. Peru verlengde de tijdelijke verblijfsvergunningen voor Venezolanen tot april 2021, waardoor ze legaal in dat land kunnen wonen en werken, aldus het OAS-rapport.

5,4 miljoen Venezolanen

De laatste tien jaar trokken al 5,4 miljoen Venezolanen als migrant of vluchteling naar het buitenland. De politieke, sociale en economische crisis in het land heeft bijna 90 procent van de bevolking in armoede gedompeld. Een derde van 28 miljoen inwoners kampt met voedseltekorten.

De meesten trokken naar Colombia, dat al 1,7 miljoen Venezolanen ontving. De anderen trokken naar Peru (1 miljoen), Chili en Ecuador (elk meer dan 400.000), de Verenigde Staten en Spanje (elk meer dan 300.000), Brazilië (bijna een kwart miljoen), Argentinië (170.000) en Costa Rica (30.000), aldus een relaas van het nieuwsagentschap IPS.

Veranderingen in bosbranden bedreigen 4400 soorten

Foto: Shutterstock

BRUSSEL — De frequentie en intensiteit van bosbranden zijn de jongste jaren snel veranderd. Dat bedreigt 4400 soorten, stelt een internationale studie gepubliceerd door persagentschap IPS.

“Recente branden hebben ecosystemen vernield waar natuurbrand historisch gezien zeldzaam was of niet voorkwam, van de tropische wouden van Queensland, over Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika, tot de toendra van de poolcirkel”, zegt Luke Kelly. Hij is een van de 27 internationale onderzoekers die, onder leiding van de Universiteit van Melbourne, de impact van de veranderende patronen bij bos- en andere natuurbranden op diersoorten en plantensoorten onderzochten. Er blijken 4400 soorten bedreigd te zijn, melden ze in het tijdschrift *Science*. “Tot die soorten behoren 19 procent van de vogels, 16 procent van de zoogdieren, 17 procent van de libellen en 19 procent van de gewassen die geclassificeerd zijn als ernstig bedreigd, bedreigd of kwetsbaar”, zegt Kelly, een hoofddocent ecologie aan de Universiteit van Melbourne. “Dat is een enorm aantal planten en dieren dat door brand wordt bedreigd.”

Orang-oetan

Soorten die in gevaar komen door een toename van de frequentie of intensiteit van branden, zijn onder meer de orang-oetan in Indonesië en het mallee emu-winterkinkje in Australië. Aan de Australische oostkust ging van augustus 2019

tot maart 2020 12,6 miljoen hectare bos in vlammen op, nooit eerder vonden er zoveel bosbranden plaats. Oorzaken van de veranderende natuurbrandpatronen zijn onder meer klimaatverande-

ring en landgebruik. Ook een daling van het aantal natuurbranden kan problemen geven. Natuurbranden zijn bijvoorbeeld belangrijk voor Afrikaanse savanne-ecosystemen. Wanneer er meer struiken blijven staan, kan dat herbivoren zoals wildebeesten verdrijven, omdat die de voorkeur geven aan open gebieden.

Reclame zwengelt klimaatcrisis aan

BRUSSEL — De reclamemarkt heeft een belangrijke invloed op de klimaatverandering en ecologische crisis en zou beter gereguleerd moeten worden. Dat is de conclusie van een nieuw rapport, waarover de persdienst IPS schrijft, dat uitgerekend op Black Friday afgelopen week is verschenen.

Advertenties zijn zo alomtegenwoordig in het straatbeeld, op het internet en in onze mailbox dat we er ons nauwelijks nog vragen bij stellen. Maar dat zouden we beter wel kunnen doen, stelt het rapport in opdracht van de denktank New Weather Institute en de ngo Possible. Het beschrijft hoe reclame indirect bijdraagt aan klimaatverandering en de ecologische crisis, door consumptisme en materialisme aan te zwengelen. De logica is eenvoudig: ad-

vertenties gebruiken allerlei ingenieuze manieren om ons te doen verlangen naar meer goederen en diensten. Maar daardoor neemt ook de druk op het milieu en het klimaat toe. Minder, en vooral betere reclame, zou dus goed zijn voor de planeet. “Dit rapport is niet bedoeld om te beoordelen hoe de advertentie-industrie haar vak uitoefent”, zegt psycholoog Tim Kasser, professor-emeritus aan het Knox College in de VS en hoofdauteur

van de studie. “Maar het stelt wel dat er voldoende degelijk empirisch bewijs is om de conclusie te ondersteunen dat de reclame-industrie indirect bijdraagt aan klimaat- en ecologische achteruitgang door het aanmoedigen van materialistische waarden en doelen.”

Propaganda

De auteurs zien zelfs gelijkenissen tussen reclame in kapitalistische samenlevingen en propaganda in het communisme: de creatie van een valse, geïdealiseerde wereld om de harde realiteit te verbergen. Alleen is reclame nog meer alomtegenwoordig en werkt ze vaak op een sluwere manier die minder snel te ontmaskeren is.

Ook de bereidheid om langer te werken, meer te verdienen en zo meer te kunnen consumeren, wordt aangewengeld door reclame, stelt het rapport. “Door advertenties schatten mensen de waarde van consumptie hoger in en hechten ze minder waarde aan vrije tijd.”

De auteurs pleiten niet voor afschaffing van reclame, maar wel voor een betere beteugeling. Naar analogie met tabak zou reclame voor de meest schadelijke producten vermeden moeten worden, zeggen ze, zoals reclame voor rundvlees, erg vervuulende auto's en vliegtuigreizen.

ROCOCO PLAZA FLEAMARKET #ONE
ZONDAG 6 DECEMBER
Shop open 9am-1pm
GROTE KORTINGEN
OPEN Ma-Vr 9.30-1
smidd 2.30 – 4.30 pm
Zaterdagmarkt 9.30-1
ROCOCO PLAZA
Info whatsapp 741-5640

Openingstijden
Amigoe di Aruba
Maandag t/m Vrijdag
8:00 tot 16:30 uur
Geen lunch pauzes!

BOOGAARD ASSURANT

Diasabra, 5 di December
9AM - 1PM
Paardenbaaistraat #8

WE'RE OPEN

CONTACT INFORMATION

☎ : 528-8888 📧 : info@boogaard.aw
💬 : Facebook Messenger 📞 : 592-0401

THE **SPECIALISTS**

Eye and ear exams are free!

Contact Us *Appointments* *Openinghours*

☎ (297) 290-2020 We will do our best to accommodate your busy schedule. Request an appointment today! Monday - Friday: 9:00am – 6:00pm
☎ (297) 640-2020 Saturday: 9:00am – 5:00pm
📍 222 Caya G. F. Betico Croes Email: hello@thespecialists-aruba.com
Oranjestad, Aruba

Geachte lezers,

Vanaf 1 januari 2020 is de abonnementsprijs van Amigoe Aruba 38 Florin geworden.

Klanten die een automatische of doorlopende betalingsopdracht bij de bank hebben, worden hierbij vriendelijk aan herinnerd om deze opdracht z.s.m. aan te passen. Voor meer informatie over openstaande saldo's en rekeningen kunnen klanten een email naar abonnementaruba@amigoe.com sturen of 582 4333 bellen.

Vanaf 1 januari 2021 kunnen abonnementen alléén online of op kantoor betaald worden.

Onze bankrekening zijn:

Caribbean Mercantile Bank
#20651903

RBC Royal Bank
#100031723

Aruba Bank
#6000400190

Banco di Caribe
#81027801

Vergeet niet uw naam, klantnummer (customer #), factuurnummer of betalingsmaand te vermelden. Bij ontbrekende informatie kunnen wij helaas uw betaling niet afboeken.

Amigoe Aruba is van maandag t/m vrijdag, van 8:00 uur tot 14:00 uur open.

Bedankt voor uw loyaliteit en begrip,

Team Amigoe

86 procent huisartsen willen GGZ-praktijkondersteuners

ORANJESTAD — Uit een onderzoek dat Respaldo vorige maand heeft gedaan onder een groep huisartsen blijkt dat 86 procent heil ziet in een speciale GGZ-praktijkondersteuner (POH-GGZ). Door te investeren in deze praktijkondersteuners bij de eerste lijn, kan de tweede lijn, de geestelijke gezondheidszorg, ontlast worden. Uiteindelijk levert dit ook een kostenbesparing op, pleit Respaldo, bij met name de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV).

door onze verslaggever
Nadine Salas

In de enquête werd dertig huisartsen gevraagd of er voldoende geestelijke gezondheidszorg op Aruba aanwezig is. “Als je naar Nederland kijkt, daar is bekend dat jaarlijks 7 tot 11 procent van de mensen om psychische hulp vraagt”, stelt Alex de Bruijn, psychiater bij Respaldo. “In het onderzoek werd gevraagd of dit procentueel klopt, want je kunt dit soort cijfers natuurlijk niet letterlijk op Aruba plakken. De meeste huisartsen gaven aan dat ze denken dat procentueel gezien op Aruba meer mensen nodig zijn die psychische

hulp nodig hebben, 11 tot 15 procent. En dat is logisch, want we weten dat mensen met psychosociale problemen, gezinsproblemen, woonproblemen, financiële problemen en werkproblemen, bekende risicofactoren zijn voor het krijgen van psychische klachten. Dus men verwacht dat in landen waar meer van dit soort problemen is, er ook meer psychische klachten zijn. Dat is een bekend verband. Dus het is logisch dat de huisartsen het idee hebben dat op Aruba mensen procentueel gezien meer hulp nodig hebben dan in Nederland. Het grootste deel zegt dit ook terug te zien in hun dagelijkse praktijk.”

Personeel

Op Aruba zijn er rond de 45 huisartsenpraktijken, hoeveel personeel precies nodig is om alle praktijken van een GGZ-praktijkondersteuner te voorzien, wordt nog onderzocht. “Wij schatten in dat als je iedere huisartsenpraktijk een halve tot een hele dag wil voorzien, dit neerkomt op 10 FTE. Het is een nieuwe functie dus deze moet ook nog echt opgezet worden. Als je de opleidingskosten erbij doorrekent zou dit wellicht, met veel slagen om de arm, iets van 1 miljoen florin per jaar kosten”, stelt De Bruijn.

Opleiding

De praktijkondersteuners zouden op Aruba opgeleid kunnen worden in samenwerking met een gecertificeerd Nederlands instituut. “Een voordeel hierbij is dat het soort personeel wat hiervoor nodig is, voldoende rondloopt. Er zijn veel Arubanen die een geschikte vooropleiding hebben. Het

gaat om maatschappelijk werkers, ook zijn er veel basis-psychologen. Verpleegkundigen kunnen de opleiding doen maar daar zijn er minder van. Dus we verwachten, als we dit goed opzetten en een mooie opleiding kunnen aanbieden met een baan eraan vast, dat het goed te doen is”, aldus de psychiater. De opleiding wordt dan lokaal aangeboden, in combinatie met een stukje leren op afstand en af en toe worden er docenten overgevlogen uit Nederland om het zo realistisch en haalbaar mogelijk te houden. Respaldo heeft al ervaring met het aanbieden van opleidingen in samenwerking met Nederland, onder andere voor de psychologen.

Uitwerken en opzetten

Respaldo pleit ervoor het plan te mogen uitwerken en opzetten. “Het is aangetoond dat dergelijke investeringen in de GGZ zichzelf drie tot tien keer terugbetalen. Een

voorzichtige schatting is dus dat als je er op Aruba 1 miljoen florin per jaar in zou steken, het je op termijn 10 miljoen per jaar gaat schelen”, zegt De Bruijn.

Sneller en goedkoper

“De besparing op de kosten zit erin dat mensen sneller en goedkoper hulp krijgen bij de huisarts en dus niet door een psychiater of psycholoog behandeld hoeven worden. Veel mensen die nu in de tweede lijn van zorg zitten horen daar eigenlijk niet in qua complexiteit. Dat kost veel geld en die mensen veroorzaken ook de wachtlijsten. Deze worden langer, waardoor mensen die wel echt die tweede lijn nodig hebben, langer moeten wachten en alleen maar zieker en complexer worden. Daardoor wordt het uiteindelijk ook veel duurder om deze te behandelen”, legt de psychiater uit aan de *Amigoe*. Een POH-GGZ in de praktijk is goedkoper. “Algemeen bekend is ook

dat mensen die op de GGZ-wachtlijst staan, de reguliere zorg belasten. Omdat ze moeten wachten, gaan ze rondshoppen en komen dan terecht op de spoedeisende hulp of bij de huisarts op zoek naar iemand die ze wel kan helpen”, legt De Bruijn uit. “Terwijl ze eigenlijk psychische hulp nodig hebben en geen lichamelijke hulp. Door deze groep sneller te helpen wordt ook de somatische gezondheidszorg ontlast.”

Breed spectrum

De aandoeningen die het beste behandeld kunnen worden door de POH-GGZ zijn zaken zoals klachten van somberheid, het vermoeden van depressie, angst- en spanningsklachten, rouwproblematiek, opvoedkundige problematiek, relatieproblemen, slapeloosheid, stressklachten door verlies van baan, verandering van woonomgeving of het verlies van inkomen en het afbouwen van slaap-

medicatie. “Het gaat om een breed spectrum. Niet iedereen met een depressie heeft gelijk een psycholoog of psychiater nodig. Met een aantal gesprekken bij de praktijkondersteuner die tips kan geven, voor bijvoorbeeld gedragswijzigingen in het leven, kunnen klachten al verminderen en dan hoeven ze niet op de wachtlijst bij ons.”

Waarborgen

Belangrijk is dat de praktijkondersteuners onder de supervisie van de huisarts en van Respaldo komen te staan. “De praktijkondersteuners moeten wel verantwoording afleggen om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Maar het is voor mensen heel prettig dat het bij de huisarts gebeurt, want je hoeft niet meer naar Respaldo te gaan, wat hier heel beladen is”, maakt De Bruijn duidelijk.

*Zie ook pagina 5
‘Zo gek nog niet’.*

Laatste selectie voor heractiveren raffinaderij

ORANJESTAD — Minister-president Evelyn Wever-Croes (MEP) ontving gisteren een voorlopig advies van de speciale, onafhankelijke commissie die is opgericht om kandidaten te selecteren voor het heractiveren van de raffinaderij in San Nicolas of alternatieve invulling van het terrein van de raffinaderij en de terminal. De commissie boog zich afgelopen vijf maanden over de inzendingen voor een Request for Expression of Interest voor heropening van de raffinaderij (REOI-1) en de REOI-2 voor alternatieve invulling, waarbij de voorwaarde geldt dat de economische impact minstens zo groot moet zijn als bij het heropstarten van de raffinaderij. In het voorlopige advies presenteert de commissie de resultaten van REOI-1 met daarin de bedrijven die voor de laatste fase van selectie in aanmerking komen. De selectieprocedure van REOI-2 bevindt zich al in de laatste fase, aldus een bericht op de Facebookpagina van het kabinet, waarin benadrukt wordt dat de perspectieven voor Aruba ‘zeer positief’ zijn. Volgende week worden de resultaten van de selectieprocedure ook gedeeld met de Staten van Aruba. Daarna worden de namen van de kandidaten die tot de laatste selectiefase zijn toegelaten ook publiekelijk gedeeld.

Taakstraf uitmaken Statenlid voor pedofiel

ORANJESTAD — Voor het op Facebook beledigen van Statenlid Rocco Tjon (MEP) heeft het Gerecht in Eerste Aanleg gisteren Andre Paskel veroordeeld tot een straf van 20 uur dienstverlening. Paskel heeft aangegeven dat hij in hoger beroep gaat.

Het Openbaar Ministerie (OM) maakte dit gisteren bekend via een persbericht. Het gerecht ging in zijn beslissing mee met de eis van het OM. Paskel had Tjon begin oktober voor pedofiel uitgemaakt tijdens de livestream van een persconferentie. Hierop deed Tjon aangifte bij de politie vanwege aantasting van zijn eer en goede naam. De rechter heeft uiteindelijk gisteren bepaald dat de woorden die door Paskel zijn gebruikt tijdens de livestream niet anders kunnen worden opgevat dan dat ze waren gericht tegen Tjon en dat fractievoorzitter van de regeringspartij zich terecht aangesproken voelde. Het recht van vrijheid van meningsuiting is een groot goed, maar beslist niet onbegrensd, aldus het persbericht van het OM. In een democratische rechtsstaat als Aruba bestaan er grenzen aan de vrijheid van

meningsuiting, die bij de wet zijn beperkt gelet op de rechten van de ander. Iemand pedofiel noemen gaat die grens voorbij. Het is een aanval op de persoon en daarmee ook op diens eer en goede naam. Dat woord mag niet worden gebruikt en de heer Tjon hoeft het niet te accepteren, aldus het OM. Van politici kan meer incasseringsvermogen worden verwacht dan van een gemiddelde burger, maar ook zij zijn niet vogelvrij.

Reacties

Lokale media melden dat Paskel's advocaat direct na het vonnis heeft aangegeven dat zijn cliënt in hoger beroep gaat. In een reactie op Facebook zegt Tjon dat het een taak is van eenieder om de manier van politiek voeren op Aruba te veranderen om zo een betere toekomst zeker te stellen voor jonge politici in de toekomst. On-

gegronde laster tegen wie dan ook brengt zoveel negativiteit en zorgt voor enorme pijn in gezinnen, en deze daad heeft geen plaats meer in het nieuwe politieke tijdperk van Aruba. Als we allemaal bijdragen met kritiek en feedback dat terzake is en constructief, dan pakt dat alleen maar positief uit voor iedereen, aldus Tjon die zijn volgers in zijn bericht verder aanspoorde om berichten op sociale media eerst te fact-checken voor deze te delen.

Voor alle
vragen en
verzoeken om
informatie, bel
naar 582-4333

Amigoe
di Aruba

Opvangfonds Venezolanen goedgekeurd door Staten

ORANJESTAD — Het parlement heeft gisteren unaniem gestemd voor de invoering van het Begrotingsfonds Migrantenproblematiek Venezuela. Hiermee komt een apart beheer voor 11 miljoen florin afkomstig uit Nederland dat wordt ingezet voor optimalisatie van de vreemdelingenketen en de uitvoering van verschillende projecten, waaronder de aanschaf van materieel voor de kustwacht.

Tijdens de openbare vergadering gisteren werd besloten om geld uit dat fonds in te zetten voor de aanschaf van materieel voor het Korps Politie Aruba (KPA) en Guarda Nos Costa (GNC). Justitie-minister Andin Biker (POR) gaf te kennen dat hij er alles aan zal doen om dit gedaan te krijgen en dat er ruimte is om geld te herbestemmen. Ook maakte hij onder meer bekend dat tot de jaarwisseling de grensbewaking aan de hand van zogeheten combiteams van verschillende diensten sa-

men met de kustwacht en de Koninklijke Marechaussee wordt opgevoerd van 16 naar 24 uur per dag. Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) op haar beurt verklaarde dat om de drie maanden verantwoording zal moeten worden afgelegd over de besteding van het geld. Venezolaanse ongedocumenteerden worden door vluchtelingenorganisatie Hias verzorgd met steun van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR. Hias zal ook zorgen voor het vaccineren van deze groep tegen het coronavirus, wan-

neer het vaccin eenmaal beschikbaar is. Hoewel ook zij uiteindelijk besloot voor de invoering van het fonds te stemmen, plaatste onafhankelijk Statenlid Daphne Lijez een aantal kanttekeningen bij hoe het fonds werd beheerd buiten de comptabiliteitswet. Zo was al eind vorig jaar bekend dat dit fonds er moest komen voor gebruik in 2020. Toch werd tot eind van 2020 gewacht met het opzetten van het fonds en werd veel met terugwerken de kracht begroot.

Het fonds

Om de migrantenstroom uit Venezuela zo goed mogelijk op te kunnen vangen krijgen Aruba en Curaçao 23,8 miljoen euro. De middelen zijn bedoeld als ondersteuning van de kustwacht in Aruba, Curaçao en Bonaire en gaat

onder meer naar investeringen in drones, mobiele radars en ander materieel. Aruba's deel bedraagt 11 miljoen florin. Daarnaast krijgt Aruba ruim anderhalf miljoen euro extra dat geïmporteerd is voor projecten op het gebied van onderwijs, opvang van kwetsbare personen, inventarisatie van het illegale circuit op het eiland, gezondheidszorg en rechtshandhaving. Voor het beheer van Aruba's aandeel is het Begrotingsfonds Migrantenproblematiek Venezuela opgezet.

Dit fonds wordt beheerd door de premier en de ministers van Financiën en Justitie, maar het hoofd van het Bureau Rampenbestrijding Aruba (BRA) doet de betalingen, voert de administratie en levert verantwoording af.

Halvering verkooppunten vuurwerk

ORANJESTAD — Dit jaar zijn er 36 vergunningen afgegeven voor de verkoop van vuurwerk. Dat bevestigt de woordvoerder van het Korps Politie Aruba (KPA) Lito Lacle aan de Amigoe. Eerder voorzag men al in een daling van de hoeveelheid verkooppunten. Vorig jaar waren er nog 74 verkooppunten, dus de 36 vergunningen van dit jaar betreft slechts de helft in vergelijking met vorig jaar. De hoeveelheid vergunningen schommelt doorgaans rond de zeventig, aldus Lacle. Vrijdag 13 november was de deadline voor het indienen van een aanvraag. De brandweer kondigt aan wanneer de verkoop mag beginnen, dat is doorgaans rond 27 december, maar voor dit jaar is de definitieve datum nog niet officieel aangekondigd. Hoewel de vuurwerkcommissie dit jaar tegen de import van extra vuurwerk stemde, ook vanwege ruimtegebrek bij opslag en zes containers met onverkocht vuurwerk van vorig jaar, zijn er toch zes containers met knal- en siervuurwerk onderweg.

Gouverneur bezoekt testcenter luchthaven

ORANJESTAD — Gouverneur Alfonso Boekhoudt bracht woensdag 2 december een werkbezoek aan het Covid-19 testcenter op de luchthaven Reina Beatrix. Hij werd daar ontvangen door Olga Rodriguez, clustermanager medisch ondersteunend en poliklinieken van het Horario Oduber Hospitaal (HOH) en Jurgen Benschop, chiefofoperating officer van de luchthaven.

Doel van het werkbezoek was de gouverneur een indruk te geven van de werkzaamheden bij het testcenter op de luchthaven en de samenwerking tussen Aruba Airport Authority (AAA), de Directie Volksgezondheid (DVG) en het HOH. In verband daarmee gaven Benschop, Michael van de Poel (teamleider DVG) en Shahaira Geerman (zorgmanager HOH) presentaties over de dagelijkse werkzaamheden bij het testcenter op de luchthaven en de samenwerking tussen de diverse organisaties.

Na een rondleiding binnen de luchthaven heeft de gouverneur het testcenter in de aankomsthal bezichtigd. Ter afsluiting sprak de gouverneur in de VIP-room met AAA-direct-

teur Joost Meijs, voorzitter van Bestuur van het HOH, Kelly en DVG-directeur Jacco Vroegop van de Raad, directeur luchtvaart Edwin Jerry Staring.

Poder di hubentud

ORANJESTAD — De Asociacion Trabou di Hubentud na Aruba (Atha) sloot met een feestelijke ceremonie-avond in het Renaissance Convention Center haar zesde Poder di Hubentud-traject af. Het project van de Atha heeft als doel het ontwikkelen van toekomstige leiders.

In de categorie jongeren van 15 tot 17 jaar werd Joshua Tromp de winnaar. In de categorie jongvolwassenen 18 tot 21 jaar is Tyfanny Garcia de winnaar geworden. Dat werd tijdens het evenement dat vorige week plaatsvond bekend gemaakt.

Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) nam waar voor de minister van Sociale Zaken en Arbeid, Glenbert Croes (MEP) tijdens de ceremonie. "Laat niemand je wijsmaken dat omdat je een vrouw bent je niets kunt bereiken", zei de premier. "Toen ik jong was had ik niet gedacht dat ik de eerste vrouwelijke premier van Aruba zou worden. Ik was gewoon

De twee winnaars.

bezig met dingen van mijn leeftijd, zoals studeren en sporten. Maar toen ik werd benaderd om in de politiek te gaan, voelde ik dat ik een verschil kon maken voor de samenleving. Ik voelde me toen wel voorbereid, omdat ik afgestudeerd was en al een aantal jaren werkte en bereikt had wat ik wilde bereiken op professioneel gebied, daarom ben ik de uitdaging aangegaan. Ik hoop

dat ik jonge vrouwen kan inspireren hun dromen waar te maken, als je toegewijd bent en hard werkt kun je het waarmaken. Ik ben weliswaar de eerst vrouwelijke premier maar niet de laatste", aldus de premier.

De jongeren die deelnemen worden genomineerd door familieleden of organisaties, door hun inzet bij bijvoorbeeld sport, vrijwill-

ligerswerk of in de persoonlijke ontwikkeling. De deelnemers krijgen workshops aangeboden om zich verder te bekwalen en te ontwikkelen.

Ook moeten ze een project uitkiezen om te verwezenlijken. De winnaar mag het project daadwerkelijk gaan uitvoeren en wordt hierbij gesteund door de andere deelnemers van dit jaar.

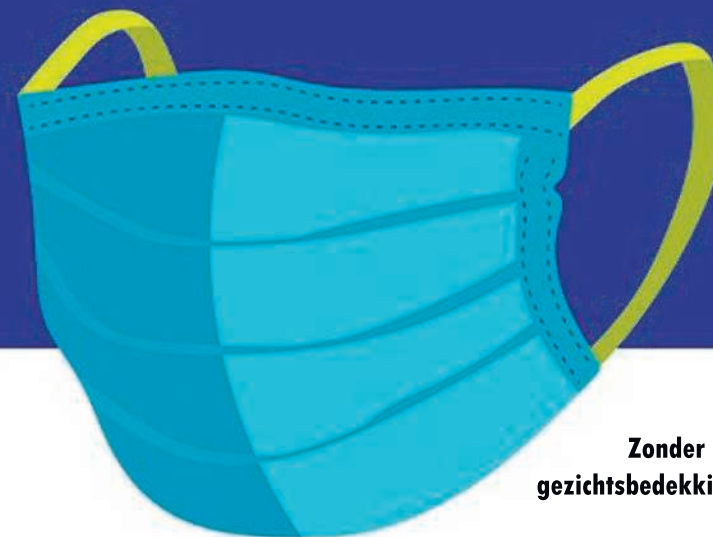
SLUIT EEN ENNIA
WOONHUISVERZEKERING AF

en ontvang van ENNIA
een **Kooyman** cadeaubon
van **100 gulden**.

Bezoek ennia.com/woonhuis voor meer informatie.

ennia
Voel je zeker!

GEZICHTSMASKERS VEREIST

Zonder gezichtsmasker wordt u niet geholpen. Soffen
gezichtsbedekkingen die uw neus en mond bedekken, zijn acceptabel.

HET HOUDT ONS ALLEMAAL VEILIG!

Met de gezondheid en veiligheid van onze gasten en medewerkers als prioriteit, wordt aan klanten en bezoekers aangeraden om een gezichtsmasker te dragen.

Bedankt voor uw respect en medewerking,

AMIGOE

Wandelen in contemplatie en naar zelfinzicht

ORANJESTAD — Natuurwandelcoach Gea Sougé organiseert zaterdag 12 december voor de derde keer een Camino-walk op Aruba.

De route van derde Camino of Aruba ‘Discover Your Way’ is zestien kilometer lang. De intentie van deze contemplatieve wandeltocht is mensen

fysiek uit te dagen, mentaal te ontspannen en te inspireren om hun dromen nieuw leven in te blazen. De route leidt door de natuur en heu-

vels en heeft verschillende stops voor inspiratie en verlichting. Men loopt alleen maar komt tegelijkertijd ook andere pelgrims tegen die dezelfde route volgen. Het concept is gebaseerd op de Camino-route naar Santiago de Com-

postella die pelgrims volgen in Spanje.

Men kan zich registreren voor 9 december via caminoaruba@gmail.com. De inschrijving kost 25 florin en men ondersteunt hiermee ook de voedselbank FPNC.

Zo voorkom je muggenoverlast in regentijd

ORANJESTAD — De regen geeft de natuur een opkikker, maar zorgt er ook voor dat er veel meer muggen zijn. Het Bureau City Inspector (BCI) drukt na het krijgen van klachten iedereen op het hart hun huis en tuin te controleren op stilstaand water waarin muggen broeden. Maar hoe kan je nog meer muggenoverlast voorkomen in regentijd? De Amigoe geeft tips.

Bij zonsopkomst of zonsondergang rustig buiten zitten is er voor veel mensen op het moment niet bij. Sinds de grote hoeveelheid neerslag de afgelopen tijd, zijn er meer muggen actief. De meest voorkomende muggen op het eiland zijn de Aedes Aegypti en de Aedes Albopictus die ziektes als dengue, zika en chikungunya kunnen overdragen. Ook komt de huissteekmug Culex hier voor. De reden dat muggen meer actief zijn in perioden van veel regen, is omdat vrouwtjes het liefste hun eitjes leggen in stilstaand water, zoals regenplassen, plantebakken, emmers, tonnen en rondslingerend afval. Daarin zitten geen natuurlijke vijanden, zoals ze dat wel hebben in een vijver, dam of rooi. De larven worden dus niet opgegeten en kunnen in

alle rust volwassen worden en uitvliegen.

Stilstaand water weggoien
De beste manier om muggen en een eventuele muggenplaag te bestrijden is daarom ook om alles waarin ook maar een beetje stilstaand water staat, leeg te gooien. Maak hiervoor een grote ronde rondom het huis, om zo probleemzones te traceren. Vergeet daarbij niet de afvoer van je dakgoot te checken. De regel van het stilstaande water geldt overigens ook voor binnenshuis. Heb je bijvoorbeeld een druiprek voor de afwas, zorg dan dat je de opvangbak hiervan dagelijks leegt. Laat geen glazen water meerdere dagen op het aanrecht staan en zorg dat er geen water achterblijft in

je afvoerputje of in bloemstukken in huis.

Horren en klamboes
Wie de muggen het liefst helemaal buitenshuis wil houden, kan het beste de ramen en deuren gesloten houden. Echter, door de warmte en daarmee de behoefte aan ventilatie, is dit voor veel mensen geen optie. Om die reden is het handig bijvoorbeeld horren te plaatsten voor ramen en deuren. Ook kan een klamboe rondom het bed een uitkomst bieden. Hierbij kan je kiezen voor een geïmpregneerde versie, waarbij de klamboe behandeld is met een stof die insecten dood. Daarbij is het handig om kleding te dragen met lange pijpen of mouwen.

Nog steeds niet af van muggen, dan kan overgegaan worden op antimuggenmiddelen, zoals sprays en lotions. Let hierbij wel op dat je niet je van top tot teen insmeert, aangezien dit meestal agressieve middelen zijn en een deel wordt opgenomen door de huid. Wie overigens denkt dat alles met citronella helpt, zoals bijvoorbeeld kaarsen of lotions, heeft het mis. Uit onderzoek zou blijken dat muggen zich hier niet echt iets van aantrekken of er zelfs snel aan wennen. Eucalyptusolie zou daarentegen wel een uitkomst kunnen bieden. Werken de tips niet? Neem contact op met de Gele Koorts en Muskietenbestrijding (GKMB) via het nummer 585-5533.

Wist je dat?

Er duizenden soorten steekmuggen zijn waarvan de vrouwtjes steken en de mannetjes niet. De mug heeft het bloed nodig voor de ontwikkeling van eitjes. Een vrouwtje kan soms wel meer dan 100 eitjes per keer leggen. Het geluid dat een mug maakt, heeft te maken met dat zowel mannetjes als vrouwtjesmuggen elkaar kunnen lokaliseren in het donker.

HOH wijst op belang van nuchter zijn voor operatie

ORANJESTAD — Via een persbericht wijst het Horacio Oduber Hospitaal (HOH) op het belang van nuchter zijn voor de aanvang van een operatie. Bovendien is het ook van cruciaal belang dat patiënten eerlijk zijn over of zij wel of niet gegeten en gedronken hebben voor de operatie.

In het kader van de pandemie heeft de afdeling pre-screening van het HOH de werkwijze aangepast. Voorheen moesten patiënten die geopereerd zouden worden met hun papieren van de specialist naar de afdeling toe om een afspraak te maken voor een pre-screening. Nu sturen de specialisten de papieren via e-mail naar de afdeling en wordt de patiënt vervolgens gebeld voor een afspraak. Op de dag van de afspraak moet de patiënt een AZV-kaart en een lijst met medicijnen die dagelijks worden gebruikt meenemen. Uiteraard moet de patiënt een mondkapje dragen naar de afspraak en mits het kan moet de patiënt ook alleen

komen naar het Medical Office Building (MOB) van het HOH. Bloeddruk, lengte, gewicht en in bepaalde gevallen ook de hartfunctie worden gemeten en er worden vragen gesteld over allergieën, medicijnen en vorige operaties. Daarna volgt een

gesprek met de anesthesist. Blijkt de bloeddruk te hoog te zijn of is er iets mis met de hartslag, dan wordt er uit voorzorg niet geopereerd. Op de dag van de operatie zelf is nuchter zijn van groot belang om de narcose goed te laten verlopen. En met nuch-

ter wordt bedoeld dat sinds middernacht geen voedsel of vocht is geconsumeerd. Het is bovendien van belang dat patiënten eerlijk hierover zijn wanneer ernaar wordt gevraagd. Dit om een succesvol verloop van de ingreep te kunnen garanderen.

Zo gek nog niet

POH-GGZ

Elke week licht zorginstelling Respaldo in deze rubriek een thema uit de wereld van de mentale gezondheid toe, wat de ontwikkelingen zijn die bijdragen aan de psychische gezondheid en hoe de Arubaanse samenleving op mentaal vlak zo fit mogelijk kan blijven.

Kortgeleden nam Respaldo een enquête af onder een grote groep huisartsen op Aruba. Het doel was onderzoeken hoe groot naar hun idee de groep mensen is op Aruba die professionele psychische hulpverlening nodig heeft. Uit onderzoek in Nederland komt naar voren dat het daar gaat om 7 tot 11 procent van de mensen per jaar. Vertaal je dit naar Aruba dan komt dat neer op 8.000 tot 12.000 mensen per jaar die professionele hulp nodig hebben. In de enquête werd gevraagd in hoeverre huisartsen inschatten dat dit getal klopt voor Aruba. Een derde van de huisartsen schatte in dat dit getal klopte voor Aruba, een derde schatte in dat het zelfs hoger moet zijn, namelijk tussen de 11 en 15 procent (12.000 – 16.000 mensen). Een paar schatten zelfs nog meer, een paar schatten wat minder. Vervolgens werd hen gevraagd in hoeverre dat door hen zelf geschatte aantal overeenkomt met wat ze zien in hun dagelijkse praktijk. Het merendeel gaf aan dat dit overeenkwam, een aantal gaf aan nog meer te zien in hun dagelijkse praktijk. Tussen de 8.000 en 12.000 mensen per jaar. Veel huisartsen denken nog meer.

En huisartsen hebben goed zicht op de zorgbehoefte van het land. Respaldo behandelde drie jaar terug 1300 mensen per jaar, nu is dit 3000. En de wachtlijst groeit. Waar deze enquête zicht op probeerde te krijgen was de behoefte van huisartsen aan een praktijkondersteuner voor de huisarts op het gebied van de Geestelijke Gezondheidszorg, kortweg POH-GGZ. POH-GGZ zijn goed opgeleide professionals: verpleegkundigen, maatschappelijk werkers of basispsychologen (mensen die hun universitaire opleiding psychologie hebben afgemaakt zonder verdere specialisaties in het behandelen van psychische klachten). Allen met ervaring in de GGZ en met een speciale opleiding om als POH-GGZ te kunnen werken. POH's voor diabetes en hart- en vaatziekten kent u waarschijnlijk al. Voor de GGZ hebben wij die op Aruba niet. En dat is een groot gemis. Een essentiële schakel in de zorgketen om alle mensen die behoefte hebben aan professionele hulp te kunnen bieden wat er nodig is. Want dat is lang niet altijd een psychiater of een gespecialiseerd psycholoog. Vaak kan er met veel minder ingewikkelde trajecten een hoop bereikt worden.

Momenteel helpen we bij Respaldo veel patiënten die uitstekend door een goed opgeleide POH in de huisartsenpraktijk geholpen zouden kunnen (onder supervisie van Respaldo en de huisarts). Ja, er zijn ook vrijgevestigde psychologen,

maar die zijn duur (daarover een andere keer meer). En met de huidige crisis zien we meer en meer mensen die dat niet kunnen betalen. Bovendien de mensen die dat al niet konden vóór de crisis. De wachtlijst groeit. Mensen worden soms zieker terwijl ze op de wachtlijst staan, waardoor vervolgens de behandeling alleen maar moeilijker en duurder wordt. In combinatie met een toename van psychische klachten in de huidige crisis. Het resultaat: het is bijna niet meer weg te werken. Daarbij lijkt het zo te zijn dat vanaf januari de verslavende slaapmiddelen alleen via de specialist vergoed worden, dus dat gaat vermoedelijk ook niet voor minder werk zorgen. Geachte lezer, wat ik maar zeggen wil: het water staat ons aan lippen, het is vijf voor twaalf, code rood. Tijd voor actie dus. Daarom strijdt Respaldo om de POH-GGZ op Aruba werkelijkheid te maken (naast andere oplossingen waar we aan werken). De enquête vroeg de huisartsen ook of zij achter dit plan staan. Vrijwel unaniem was het antwoord 'ja'. Hier is echter wel budget voor nodig van de AZV, want een POH-GGZ wil graag betaald worden. En toch, in deze tijd van economische onzekerheid zijn wij van mening dat dit het soort investeringen zijn die echt tot afname van kosten zullen leiden. Een kleine investering. En dan de vruchten plukken. Snellere en meer betaalbare hulp, gewoon bij uw huisarts. Goed idee toch?

Alex de Bruijn, psychiater

Verzoek om vermindering loon voor 2021 kan nu ingediend worden

ORANJESTAD — Het verzoek om vermindering van het loon met de kosten van persoonlijke leningen of hypotheek kan nu alvast voor 2021 digitaal worden ingediend. Zo laat de Belastingdienst (Dimp) weten in een persbericht.

Het ‘Verzoek vermindering loon’ is een aanvraag die elke werknemer – die dus een werkgever heeft – en die rente betaalt over persoonlijke leningen en of een hypotheek, kan doen. Om het proces te vergemakkelijken heeft de Belastingdienst een digitaal portaal geopend waar werknemers hun verzoek en vereiste bescheiden digitaal indienen. Dit portaal is te vinden op de site www.impuesto.aw, waar men dan moet klikken op ‘Digitale Formulieren’ en vervolgens ‘Verzoek vermindering loon’.

Zuiver voljaarsloon
Een werkgever berekent het ‘zuiver voljaarsloon’ van een werknemer en op basis hiervan de loonbelasting die de werknemer verschuldigd is. In de berekening houdt de werkgever geen rekening met uitgaven van de werknemer, schrijft de Belastingdienst. Een werknemer mag bij zijn of haar werkgever

Voor alle vragen en verzoeken om informatie, bel naar 582-4333

Amigoe di Aruba

Breinbreker van de dag

Elke dag vindt u in de Amigoe op deze pagina een Sudoku. Plaats de cijfers 1 tot en met 9 zo in het diagram dat elk cijfer precies één keer voorkomt in elke rij en elke kolom. Elk van de cijfers 1 tot en met 9 moet ook precies één keer voorkomen in elk van de vetomrande 3-bij-3-vierkanten.

		5					8	
	4			6		7		
	8	6	4	5				
	9						5	8
			1		9			
2	1						3	
				2	6	8	1	
		9		8			4	
7						5		

DIFFICULTY RATING: ★★★★★☆
De oplossing voor de Sudoku staat op pagina 9 in deze krant.

Standpunt partijen in debat noodwet ongewijzigd

WILLEMSTAD — De Staten debatteerden gisteren verder over de ontwerp Landsverordening uitzonderingstoestand en ook gisteren bleek dat de oppositiepartijen tegen goedkeuring van de wet zijn zoals die nu op tafel ligt. De coalitiepartijen benadrukten het belang van de invoering van de wet om de Covid-19 pandemie effectiever te kunnen bestrijden, maar vooral om ‘eindelijk na tien jaar’ uitvoering te geven aan artikel 96 van de Staatsregeling Curaçao.

door **Jomaira Angela**

Statenleden kregen elk tien minuten de tijd in de tweede ronde om meer vragen te stellen en/of opmerkingen te maken. Hierna zou de overheid antwoord geven. Yaël Plet (MAN) kondigde gisterochtend opnieuw aan dat de fractie diverse amendementen zou indienen. De stemming zou dan hierna plaatsvinden.

Met de wet kan het grondrecht van burgers tijdelijk worden opgeschort. Een uitzonderingstoestand kan tijdens een natuurramp, een crisis of politieke of sociale onrust worden afgekondigd; dit gebeurt bij landsbesluit (LB). De premier doet het dus niet in zijn eentje, maar in overleg met alle ministers en de gouverneur. Minister van Justitie Quincy Girigorie (PAR) noemde deze wet eerder in de Staten de ‘moederwet’ die conform artikel 96 van de Staatsregeling ingevoerd móét worden. Dat had al tien jaar geleden moeten gebeuren, benadrukte Jeser el Ayoubi (PAR) gisterochtend. In dat artikel wordt bepaald dat bij wet geregeld moet worden in welke gevallen, ter handhaving van de uit-en inwendige veiligheid, bij landsbesluit een uitzonderingstoestand kan worden afgekondigd.

Het werd gisterochtend opnieuw duidelijk dat de oppositiepartijen en onafhankelijk Statenlid Rennox Calmes tegen goedkeuring van het ontwerp zullen stemmen. Zij menen – samen – vattend – dat het ontwerp te veel macht aan een persoon toekent die verkeerde beslissingen kan nemen en het dus als een dictatoriale wet bestempeld kan worden. Zij geven al een tijd aan tegen de goedkeuring van het wetsvoorstel te zullen stemmen.

Het doel van de overheid om de wet zo haastig door te voeren, is inmiddels voor Calmes duidelijk, gaf hij gisterochtend aan. De beslissing van de overheid om alleen hotels toe te laten alcoholische drank aan geregistreerde gasten aan te bieden, is volgens hem een schoolvoorbeeld van de start van apartheid die de overheid met deze wet op Curaçao wil invoeren. Hij is verder niet te spreken over de recente wijzigingen. “Eerst werd voorgesteld om mensen toe te laten zonder machtiging en zonder legitimatie woningen binnen te treden voor onderzoek en inbeslagnames. En nu wil de overheid hen ook toelaten om zonder reden binnen te treden.” Juniel Carolina (MFK) denkt inmiddels de wet be-

ter te kennen dan minister Girigorie en zal tegen het voorstel stemmen. Vooral gezien de ‘partijtrekkerij’ na de invoering van de Lei Seku. Hij wil ook geen bevoegdheid geven aan ambtenaren om woningen zonder machtiging, zonder reden en zonder legitimatie binnen te treden. Gilbert ‘Gibi’ Doran (MFK) is nog niet tevreden. De wet schort grondrechten (tijdelijk) op. Hij kan zich niet vinden in het voorstel en vindt dat het rijp is voor de prullenbak. Volgens Meindert ‘Menki’ Rojer (KdNT) weet de overheid heel goed dat de wet zoals die er nu eruitziet slecht is. “Maar om het land te verkopen, willen zij, zoals de slaaf die zij zijn, de wet toch doorvoeren.” Voor Marilyn Moses (MP) is de wet disproportioneel. “De overheid stelt hiermee de pandemie beter te kunnen bestrijden. Wij weten echter niet veel af van het virus. De overheid wil een olifantenwet gebruiken om tegen een muis op te treden.”

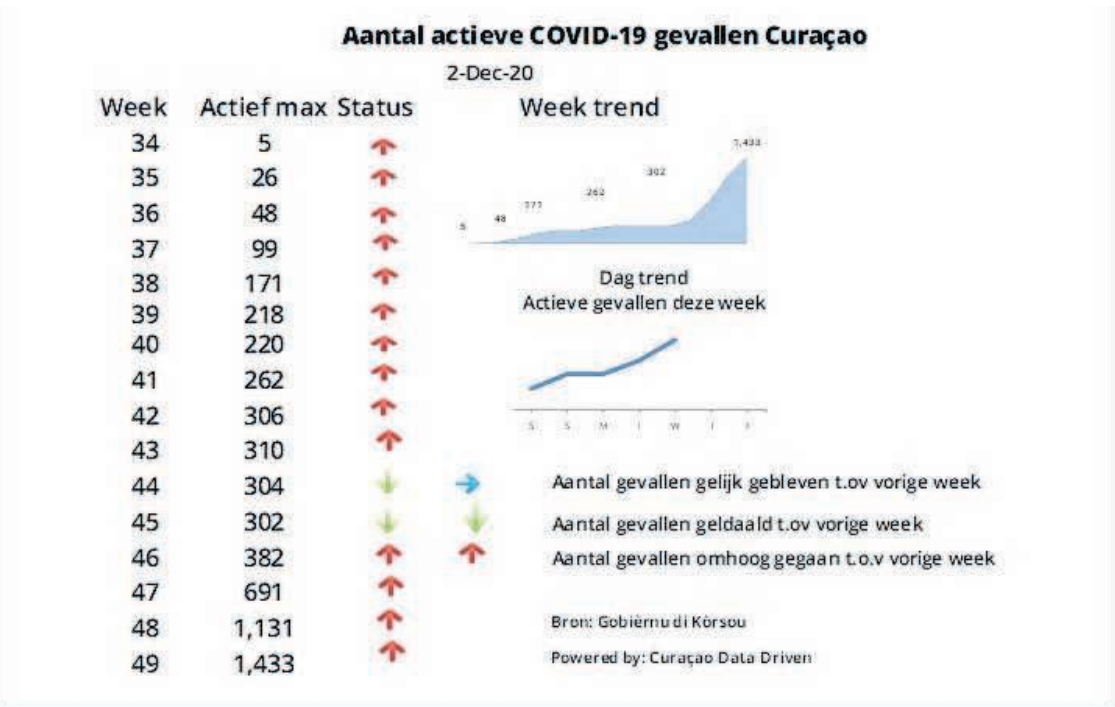
De coalitiepartijen zullen pro stemmen. Wimbert Hato (MAN) stond stil bij de negatieve en beledigende uitspraken van de oppositieleden. “Julie hebben de taak om zelf ook een bijdrage te leveren. Dat doen jullie niet. Dat zal de MAN-fractie dus wel doen. Het is makkelijk om negativiteit te verspreiden. Als het voorstel niet goed is, waarom dan geen andere voorstellen indienen. De enigen die dat hebben gedaan, zijn Charles Cooper (MPK), Calmes en Doran.” Jaime Cordoba (PS) wist

gisterochtend al dat de wet aangenomen zou worden. Hij benadrukte dat er sprake is van *rubber stamp*. “De elf bomba’s (een gekleurde slaveneigenaar, bewaker of slaven handelaar, red) zullen pro zeggen.” Elsa Rozendal (MAN) deelt de mening van de oppositie dat de bevoegdheden om onder meer woningen binnen te treden te uitgebreid is. Maar ze ziet wel het belang van de wet. “Daarom stel ik diverse vragen en daarom hoop ik ook dat de amendementen aangenomen wordt.”

Dat er op het eiland sprake is van *rubber stamp* is ook een reden voor vrees; dat als een ‘fout kabinet’ straks een uitzonderingstoestand afkondigt en de meerderheid in de Staten uit parlementariërs van de coalitiepartijen bestaat, de periode zonder meer steeds verlengd kan worden.

Er moet volgens de overheid echter niet gevreesd worden voor het afglijden naar een ‘politiestaat’ oftewel dictatorschap. Een uitzonderingstoestand duurt in beginsel maximaal negentig dagen, de Staten kunnen er elk moment een eind aan maken en kunnen ook ingrijpen in de toepassing van de verordenende bevoegdheid of separate toepassing en de burger kan te allen tijde zich richten tot de burgerlijke rechter in kort geding. Bovendien staat in het algemeen de waarborgfunctie neergelegd in artikel 43, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden een afglijden naar ‘politiestaat’ in de weg. Het Rijk heeft dus een cruciale rol.

Woensdag 155 nieuwe coronagevallen

WILLEMSTAD — Voor de tweede dag op rij heeft eergisteren een record-aantal personen positief getest op het coronavirus: 155. Dat waren er 26 meer dan een dag eerder. Curaçao telde gisteren 1433 actieve gevallen. Toen lagen er veertien patiënten geïsoleerd in het Curaçao Medical Center (CMC) waarvan twee op de unit Intensive Care (ic).

De afdeling Epidemiologie (EPI) van uitvoeringsorganisatie Geneeskunde & Gezondheidszaken (G&Gz) meldt dat er eergisteren 621 coronatests werden afgenomen. Dit brengt het totaal sinds de virusuitbraak in maart op 23.152 tests. In tegenstelling tot voorgaande besmettingen, meldt

EPI dat niet kan worden aangegeven wat de besmettingsbron is van de 155 personen die gisteren positief hebben getest. De G&Gz-afdeling verklaart ook niet waarom dit keer niet wordt meegedeeld hoeveel besmettingen naar bestaande clusters zijn herleid.

Wel maakt EPI er melding van dat er eergisteren geen coronapatiënten in het ziekenhuis werden opgenomen. Sinds de virusuitbraak zijn 79 besmette personen in het CMC medisch behandeld. Zes patiënten zijn tot nu toe in het ziekenhuis overleden en één bejaard persoon in het zorgcentrum Betesda. De coronateller stond gisteren op 2658 besmettingen, waarvan 1433 actieve gevallen. Tot op dat moment waren 1218 personen door het

EPI-artsenteam hersteld en genezen verklaard.

Naar aanleiding van de aanhoudende piek in coronagevallen, meldt Stichting Re-classering dat er ook sprake is van besmetting onder haar personeel. De betreffende werknemers zijn thuis geïsoleerd en collega's met wie nauw contact is geweest, zijn in quarantaine geplaatst.

Voorts is gisterochtend ook melding gemaakt van een man die vastzat in het politiebureau in Barber, die positief had getest. Hij zat al in quarantaine en werd daarna vervoerd naar het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK). Tijdens het vervoer gaf hij over. Hij werd aan een medische controle onderworpen en bleek corona-positief te zijn.

Ennia eist 854 miljoen gulden van ex-bestuurders en aandeelhouder

WILLEMSTAD — Verzekeraar Ennia zegt voor 854 miljoen gulden schade te hebben geleden door aandeelhouder Parman International en enkele ex-bestuurders. Eergisteren vond de comparitiezitting plaats in de aansprakelijkheidsprocedure die Ennia en de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) hebben ingesteld.

Ennia stelt ex-directeuren Ralph Palm, Abdallah Andraous, Gijsbert van Doorn, aandeelhouder Hushang Ansary en diens dochter Nina Ansary aansprakelijk voor wanbeleid. Door gebruik te hebben gemaakt van ondoorzichtige constructies en van instellingen die buiten het toezicht van de CBCS vielen, konden ze kapitaal onttrekken uit de verzekeraar. Begin juli 2018 is, op verzoek van de CBCS, door het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao de noodregeling uitgesproken ten aanzien van de Ennia bedrijven.

Tijdens de zitting die ongeveer vier uur duurde, werden de partijen in de gelegenheid gesteld om nadere vragen van de rechter toe te lichten. De gedaagden hebben een verzoek ingediend voor toegang tot meer documentatie. Deze documenten, bestaande uit duizenden e-mails tussen de ex-bestuurders en de aandeelhouder, 1900 digitale bestanden en 250 documentatiedozen is volgens hen nodig om een goede verdediging te kunnen voeren. Volgens Ennia-advocaten Sabine Altena, Karina Keizer en Michiel van den Brink is het verzoek een deel van de vertragingstactiek van Ansary en de zijnen. Om al die documenten, die dateren van 2006

tot en met 2018, uit te zoeken, daar gaat een periode van drie tot zes maanden overheen. Desondanks is Ennia bereid om de gevraagde documenten af te staan, maar wel onder bepaalde voorwaarden. Om de privacy van de cliënten te waarborgen, mag de informatie niet lekken. Als de informatie toch op straat komt te liggen staat, daar een boete van 50.000 dollar per overtreding tegenover. Ook eist Ennia een betaling van 25.000 gulden voor het opvragen van deze informatie. Het forensisch bedrijf

dat belast wordt met de zoekvraag vraagt minimaal 25.000 gulden voor hun werkzaamheden.

De Ansary's volgden de zaak vanuit de Verenigde Staten virtueel via video-conference. Een tolk vertaalde wat er ter zitting werd gezegd, zodat het Iraans-Amerikaanse duo de zitting konden volgen. Op 18 januari doet de rechter uitspraak. Dan wordt bekend of de gedaagden over de opgevraagde informatie mogen beschikken. Ook is de verwachting dat

de rechter een uitspraak zal doen over de voortzetting van de onderhandelingen tussen de partijen om tot een schikking te komen. De partijen hebben al meerdere keren om de tafel gezeten. Volgens Ennia is er tot nu toe geen serieus voorstel uit het kamp van Ansary gedaan. Ralph Palm, Abdallah Andraous, Nina Ansary, Hushang Ansary en Parman International worden juridisch vertegenwoordigd door Mirto Murray en Karan Doekhi. Gijsbert van Doorn wordt verdedigd door Jeroen de Baar.

Repatriëringstraject Venezuela in gang gezet

WILLEMSTAD — Een chartervlucht verricht door Laser Airlines luidt de deze week de start in van een repatriëringstraject van reizigers tussen Venezuela en Curaçao. 128 Venezolanen, onder wie 45 ongedocumenteerden, keerden terug naar Caracas.

Het was oorspronkelijk de bedoeling van de regering om 61 ongedocumenteerden uit Venezuela op het vliegtuig te zetten. Er zitten echter zestien van deze personen geïsoleerd in de barakken van het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK) omdat ze besmet zijn met het coronavirus. De Curaçaose regering bereikte een akkoord met de Venezolaanse consul over een repatriëringstraject tussen de twee landen. Bij de planning van de eerste vlucht waren het Korps Politie Curaçao (KPC) en de Immigratiedienst nauw betrokken.

Die eerste vlucht vond dinsdag plaats. Een gecharterd

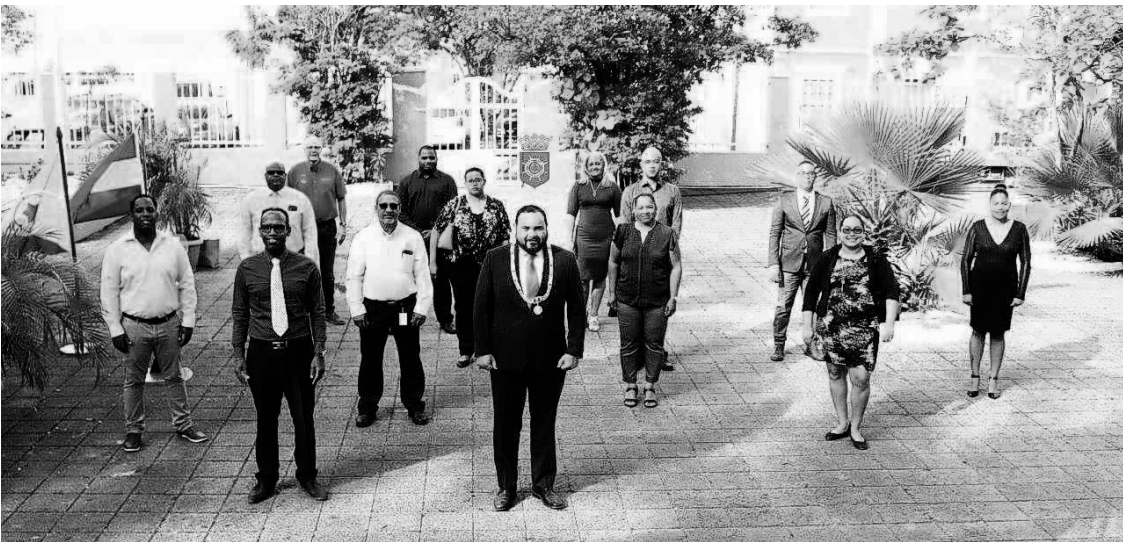
De vlucht van en naar Caracas werd uitgevoerd door de Venezolaanse luchtvaartmaatschappij Laser.

Foto: Rafael Simbo

vliegtuig van Laser Airlines vloog vanuit Venezuela naar luchthaven Hato. Aan boord zaten dertig Curaçaose ingezetenen alsook Venezolanen die hier wonen en werken. Het toestel van Laser Airlines steeg dezelfde dag weer op met 128 Venezolanen aan boord. Hieronder bevonden zich 45 ongedocumenteerden die door de Curaçaose regering werden uitgezet. De resterende 83 Venezolaanse landgenoten besloten vrijwillig te vertrekken naar hun geboorteland.

Behalve de zestien met het coronavirus besmette Venezolaanse ongedocumenteerden, die geïsoleerd vastzaten in de SDKK-barakken, konden tien anderen die in isolatie zitten nog niet uitgezet worden. Zij hebben namelijk een proces lopen tegen de Curaçaose regering, gebaseerd op artikel 3 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Na de eerste vlucht volgt een evaluatie en het eventuele vervolg van dit repatriëringstraject tussen Curaçao en Venezuela.

34 overheidsmedewerkers beëdigd als ambtenaar

KRALENDIJK — *Gezaghebber Edison Rijna heeft 34 ambtenaren beëdigd. Van deze 34 ambtenaren hebben 15 de belofte en 19 de eed afgelegd. De waarnemend eilandsecretaris Gabriel van Arneman heeft het decreet voorgelezen. Daarin belooft de ambtenaar onder andere trouw aan de koning en de taken nauwgezet en trouw uit te voeren. Daarna kwamen de ambtenaren één voor één naar voren waar ze de eed of de belofte aflegden voor gezaghebber Edison Rijna. De ceremonie vond dit keer plaats op de patio voor het kantoor van het Bestuurscollege. Ieder een hield 1,5 meter afstand om zo tegemoet te komen aan de Covid-19 maatregelen.*

Praten over ziekte nog taboe op Curaçao

Regering faalt in bestrijding hiv/aids

WILLEMSTAD — **Het aantal mensen met het Human Immunodeficiency Virus (hiv) zal blijven stijgen als effectief overheidsbeleid ter bestrijding hiervan langer uitblijft. Praten over deze ziekte is helaas nog steeds een taboe op Curaçao, meldt Mario Kleinmoedig van de organisatie CuraPlus.**

CuraPlus, die opkomt voor hiv-patiënten en hun belangen, organiseerde een virtuele conferentie in verband met de World AIDS Day afgelopen dinsdag. In 1988 werd de eerste aids-dag gehouden op initiatief van de World Health Organization (WHO).

Aan de CuraPlus-conferentie namen afgevaardigden deel van Famia Plania, Foko en Pro Bista, alsook jongeren, vrijwilligers en een aantal hiv-positieven. Er werd van gedachten gewisseld over de lokale ontwikkelingen rond hiv.

De deelnemers concludeerden dat praten over hiv helaas nog steeds een taboe is op Curaçao. Hierdoor menen ze dat er ook geen effectief overheidsbeleid is om de ziekte te bestrijden of de verspreiding hiervan ten minste proberen te beheersen.

Een andere conclusie is dat van overheidswege er nog geen sprake is van een beleidsvisie om effectief beleid te kunnen ondersteunen. Ook menen de deelnemers dat de regering tekortschiet in de coördinatie van werkzaamheden van de verschillende belangengroepen, waardoor er langs elkaar in plaats van met elkaar wordt

gewerkt. Het resultaat is dat in de afgelopen dertig jaren het aantal hiv-positieven al maar is gestegen, terwijl op andere Caribische eilanden er wel gestructureerd en succesvol aan de bestrijding en beheersing van hiv werd gewerkt.

In dat opzicht loopt Curaçao achter op de rest van de Cariben, luidt een andere conclusie van de deelnemers van de CuraPlus-conferentie. De andere Caribische eilanden hebben, in tegenstelling tot Curaçao, wel het zogenaamde 90/90/90-model van de internationale organisatie UNAids overgenomen.

Dat model houdt in dat de regeringen en belangengroepen werken naar een 90 procent verbetering van het leven van hiv-positieven. Ook wordt 90 procent betere patiëntenzorg voor deze groep nagestreefd en ten slotte ook 90 procent preventieve maatregelen om de ziekte te beheersen.

CuraPlus zal de conclusies en aanbevelingen binnenkort overhandigen aan de regering, ofwel het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN). Ook gaat deze belangengroep volgend jaar een vervolgconferentie organiseren.

Upah houdt drive-thru brunch met kerst

KRALENDIJK — **Vanwege de coronamaatregelen zijn de meeste activiteiten van de Union di Penhona-do pa Adelanto i Hustisia, afdeling Bonaire (Upah Bonaire) niet doorgegaan. Dit geldt ook voor het traditionele kerstdiner.**

Het bestuur en de activiteitencommissie Komak wil het jaar toch niet op deze manier voorbij laten gaan. Daarom organiseren zij als alternatief voor het kerstdiner een 'drive-thru kerstbrunch'. Die zal plaatsvinden op 20 december van 11.00 tot 13.00 uur op de parkeerplaats van de MCB naast Little Havana aan de Kaya Bonaire. De drive-thru is voor leden en hun introducés. De brunch wordt verzorgd door Karel's Beach Bar/Zeezicht Restaurant, die een mooi menu heeft samengesteld voor een zeer lage prijs. Leden betalen 15 dollar, introducés 20 dollar per persoon. Hierbij is inbegrepen 1 frisdrank of vruchtensap, Ayaka, Ham di Pasku, Tenderloin in championsaus, Aros Noël, pastasalade of batata en als nagerecht kan men kiezen uit Ice Cream, Rum Cake of Bolo di Fruta. Vanaf 11.00 uur kan men het brunchpakket ophalen op de genoemde parkeerplaats. Leden hebben inmiddels al een uitnodiging gekregen. Upah heeft besloten de inleverdatum te verlengen tot 10 december. Het formulier kan ingeleverd worden onder vermelding van naam en aantal personen, bij het kantoor van Upah aan de Kaya Nikiboko Nort op dinsdag- of donderdagochtend. Of men kan een scan ervan sturen naar upahbon@telbonet.net. Upah verzoekt deelnemers tijdig te betalen bij het kantoor.

Felle kritiek op fouten van OM Bonaire

KRALENDIJK — **"Fouten van het Openbaar Ministerie kunnen soms goed uitpakken voor een verdachte, maar zijn nadelig voor de samenleving", zegt strafadvocaat Anthony Nicolaas. In de maanden juli tot en met oktober zijn er door het Openbaar Ministerie (OM) op Bonaire bij negen zaken fouten gemaakt.**

"Het Openbaar Ministerie maakt veel slordigheidsfouten. Dat is niet goed te praten", reageert rechter Stephan Van Lieshout. Strafadvocaten kaarten aan dat strafdossiers regelmatig incompleet zijn, schrijft Nathaly Evertsz-Ipcendencia in een reportage voor *Caribisch Netwerk*.

Er worden vaak administratieve fouten gemaakt, zoals verkeerde parketnummers, dagvaardingen die te laat worden aangereikt en er is ook sprake van zoekgeraakte dossiers. In sommige gevallen kunnen fouten leiden tot strafvermindering of zelfs dat een zaak geseponeerd wordt.

Digitale dossiers

Volgens plaatsvervangend officier van Justitie Limar Fransisca valt de situatie best mee. "We werken gro-

tendeels digitaal. En als een rechter deze ontwikkeling niet kan bijhouden, zorgt dit voor irritaties", zegt hij. Volgens de strafadvocaten worden er ook fouten gemaakt bij de digitale dossiers: sommige dossiers zijn niet compleet, documenten onduidelijk gescand of staat de verkeerde naam bij een bewijsstuk.

Staat de geloofwaardigheid van het OM door de slordigheidsfouten ter discussie? Fransisca vindt van niet. "Het blijft mensenwerk." Hij vindt dat de fouten van het OM te breed worden uitgemeten. "De rechter moet de situatie relativeren. Als hij zulke felle kritieken tijdens een openbare zitting uit, schaadt dit het imago van

het OM. En dat is een kwalijke zaak."

Verdachte gedupeerd

Anthony Nicolaas kreeg op 29 oktober 2020 tijdens de rechtszaak per ongeluk bewijslast tegen zijn cliënt van het OM uitgereikt. "Deze situatie schaadt het verdigingsbelang van de verdachte. Ik heb niet genoeg tijd gehad om dit met mijn cliënt te bespreken", zegt hij.

"Ik heb het met de rechter-commissaris over deze 'blunders' van het OM gehad". Volgens Nicolaas had hij eerder op diezelfde dag vier verdachten in bewaring begeleid zonder een vordering van het OM. "Het gevolg is dat de cliënten geen goede verdediging krijgen", zegt hij

afkeurend. Hij vindt ook dat het OM stappen voorsprong heeft op de strafadvocaten. "We zijn afhankelijk van het onderzoek van het Openbaar Ministerie. En als dit niet goed is, heeft dit gevolgen voor de verdediging."

Fout op fout

Strafadvocaat Marga van Lieshout vindt dat de communicatie met het OM niet optimaal is. Zij maakt ook blunders van het OM mee. Zoals toen haar cliënt, een verdachte van poging tot doodslag, uit preventieve hechtenis werd vrijgelaten omdat het OM vergat om gevangenhouding aan te vragen. "Als advocaat maken we dit vaker mee."

Digitaal systeem

Volgens Nicolaas zou het enorm helpen als de advocaten ook toegang hebben tot de digitale dossiers van het OM. "Op dit moment kunnen de rechter en de officier in het systeem. Ik weet niet of ze de advocaten hiervoor genoeg vertrouwen", zegt hij.

De advocaten willen actie ondernemen. "Bonaire heeft drie strafadvocaten. Het is hoog tijd dat wij dit aankaarten samen met de hoofdofficier van justitie bij de orde van advocaten", concludeert Nicolaas.

1e Big Live Nature Quiz succes

KRALENDIJK — **De eerste Big Live Nature Quiz van de Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA) is een nieuwe, leuke en creatieve manier om kinderen in het Caribisch deel van het Koninkrijk met elkaar in contact te brengen en online te laten leren over elkaars natuur. Vorige week namen 23 teams van één tot vier kinderen tussen de elf en veertien jaar oud verspreid over Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Maarten en Sint Eustatius het tegen elkaar op in een live online quiz. Na vele spannende rondes met natuurvragen won een team op Saba. De tweede plaats ging naar Sint Maarten en de derde plaats naar Bonaire.**

De Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA), een regionaal netwerk van beschermde natuurgebieden opgericht om de beheerorganisaties van beschermde gebieden van de zes eilanden te ondersteunen, ondersteunt onder andere natuureducatie. Het jaarlijkse Junior Ranger Exchange Event, waarbij jongeren van de zes eilanden van het Caribisch deel van het Koninkrijk op één eiland samenkomen om kennis te maken met elkaars natuur, moest dit jaar helaas afgelast worden vanwege de coronacrisis. Om positief met de omstandigheden om te gaan, is de online Big Live Nature Quiz opgezet om toch natuureducatie en jongeren te kunnen ondersteunen terwijl ze veilig op hun respectievelijke eilanden verblijven. De live interactieve quiz bevatte vragen over vier

verschillende onderwerpen: (1) Flora en Fauna, (2) Ecosystemen, (3) Klimaatadaptatie en Duurzaamheid en vragen over de (4) Nationale Parken van het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden, beheerd door Stinapa Bonaire, Carmabi op Curaçao, Aruba National Park Foundation, Saba Conservation Foundation, Stenapa op Sint Eustatius en Sint Maarten Nature Foundation.

"We zijn erg trots op de kinderen die meededen. Het was geweldig om de enthousiaste kinderen uit het hele Caribisch deel van het Koninkrijk te zien, maar het belangrijkste was dat dit een leuke leermogelijkheid gaf om meer te weten te komen over elkaars eilanden en natuur. We kijken ernaar uit om dit evenement in de toekomst vaker te organi-

Foto: Judie Morgan - Bonaire Reporter

Enthousiaste deelnemers van Jong Bonaire.

Saba, de veroveraars van de eerste plek.

Bonaire: derde plek veroverd.

seren", aldus Tineke van Bussel en Dahlia Hassell, DCNA's Big Live Nature Quiz-organisatoren in een persbericht.

Op Bonaire kwamen kinderen van Jong Bonaire en Stinapa's Junior Rangers bijeen bij Jong Bonaire. SCF en Saba Nature Education hadden samen een evenement georganiseerd bij Long Haul. Op Sint Maarten bracht NFSXM ook hun Junior Rangers bij elkaar. Op Sint Eustatius kreeg Stenapa kinderen van Golden RC School en Bethel

Methodist School bij elkaar. Naast deze groepen deden ook kinderen mee vanuit huis. DCNA is alle betrokkenen erg dankbaar dat ze de kinderen de kans hebben gegeven om mee te doen.

Een grote felicitatie aan de winnende teams! Het winnende team op Saba gaat binnenkort snorkelen/duiken en de anderen krijgen een T-shirt met het logo. DCNA streeft ernaar om er een jaarlijks evenement van te maken, mogelijk in de toekomst ook voor volwassenen.

BIA neemt parkeerinstallatie in gebruik

KRALENDIJK — **Bonaire International Airport (BIA) neemt binnenkort de nieuwe parkeerinstallatie in gebruik. De complete installatie is vervangen omdat de oude aan het eind van haar levensduur was gekomen. De installatie is geleverd door STD uit Apeldoorn en IBO Bonaire heeft de installatie voor zijn rekening genomen en voert ook het onderhoud uit, zo meldt BIA in een persbericht.**

Naar eigen zeggen heeft BIA hiermee weer een stap genomen om de voorzieningen op de luchthaven te verbeteren. Met de nieuwe installatie zal de parkeerdrukke volgens BIA beter gereguleerd kunnen worden. Daarvoor heeft de luchthaven ook aanvullende maatregelen genomen.

Een daarvan is dat kort parkeren niet meer gratis gebruikt kan worden voor het brengen en halen van mensen. Daarvoor komt een aparte *Kiss and Ride* strook aan de overkant van de terminal. Hier mag men niet parkeren maar alleen

in- en uitstappen. Voor kort parkeren moet straks dus altijd betaald worden. Ook is er de mogelijkheid om op lang parkeren te parkeren voor korte duur. Dit terrein is altijd goedkoper dan het kort parkeren. Voor (shuttle)busjes komt aan de overzijde ook parkeer-ruimte.

Verder gaat BIA voor de terminal bloembakken plaatsen zodat er voor halers, brengers en passagiers meer ruimte gereserveerd is om te wachten en er daardoor een scheiding is tussen voertuigen (taxi's) en personen. Dit komt de

veiligheid ten goede. De invoering zal stapsgewijs plaatsvinden en zal een overgangperiode kennen omdat er nog veel zaken ingericht en afgestemd moeten worden. Zo zal de

komende periode alle bergring nog worden aangepast en krijgen de Car rentals nog passen om het in- en afrijden te regelen. De tarieven van het kort en lang parkeren blijven

ongewijzigd met uitzondering van het maximale dagtarief; dat stijgt licht.

Nieuw is dus wel dat er geen vrije in- en uitrijd meer is zonder te betalen.

Euro

In de plus

AMSTERDAM — De Europese aandelenbeurzen bleven vandaag dicht bij huis. De AEX-index op Beursplein 5 noteerde rond het middaguur 0,1 procent in de plus op 611,07 punten. De MidKap won 0,5 procent tot 914,60 punten. Parijs klom 0,3 procent en Frankfurt bleef vlak. De Londense FTSE-index steeg 0,8 procent tot het hoogste niveau in negen maanden, door de hoop op een spoedige brexit-deal. Zakenkrant *The Wall Street Journal* meldde dat Pfizer en de Duitse biotechnoloog BioNTech dit jaar geen 100 miljoen, maar 50 miljoen vaccindoses kunnen leveren door problemen bij de levering van grondstoffen. De Britse autoriteiten gaven eerder deze week als eerste ter wereld hun goedkeuring voor het gebruik van het vaccin van Pfizer en BioNTech. Het aandeel BioNTech daalde 2 procent in Frankfurt. In de MidKap was luchtvaartcombinatie Air France-KLM de grootste stijger met een plus van 3 procent. Post-bedrijf PostNL stond onderaan met een verlies van 1,8 procent. De euro was 1,2162 dollar waard, tegenover 1,2150 dollar een dag eerder.

Tokio

Lager

TOKIO — De Japanse aandelenbeurs is vandaag licht lager gesloten. De toonaangevende Nikkei in Tokio ging met een min van 0,2 procent het weekeinde in op 26.751,24 punten. De Japanse hoofdindex won deze week 0,4 procent en tikte het hoogste niveau aan sinds april 1991. Het was de vijfde winstweek op rij. Een stijging van de Japanse yen zorgde voor koersdruk bij de belangrijke Japanse exportbedrijven. Robotmaker Fanuc, die veel omzet haalt uit het buitenland, zakte 0,6 procent. De beurs in Shanghai noteerde tussentijds een fractie in de plus en de Hang Seng-index in Hongkong klom 0,2 procent. Beleggers verwerkten het nieuws dat olieconcern CNOOC en chipmaker SMIC door de Amerikaanse autoriteiten op een zwarte lijst van Chinese militaire bedrijven zijn gezet. CNOOC zakte 2,7 procent en de handel in SMIC werd stilgelegd. De Kospi in Seoul dikte 1,2 procent aan en de Australische All Ordinaries in Sydney won 0,3 procent.

Wall Street

Licht hoger

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag licht hoger geopend. De Dow-Jonesindex noteerde na enkele minuten handel een plus van 0,3 procent en bereikte daardoor een stand van 30.060 punten. De breed samengestelde S&P 500 steeg ook 0,3 procent tot 3677 punten en techbeurs Nasdaq werd 0,1 procent hoger gezet, op 12.384 punten. Moderna daalde 3,6 procent. De farmaceut levert voor het einde van het jaar nog 20 miljoen coronavaccins aan de VS. Vuurwapenfabrikant Smith & Wesson Brands opende de boeken en werd 2,2 procent lager gezet. Ook technologiebedrijf DocuSign (plus 8 procent), cosmeticaverkoper Ulta Beauty (min 1,5 procent) en de aanbieder van cloudsoftware Cloudera (plus 12,1 procent) kwamen met cijfers naar buiten. Oliebedrijven als Chevron, ExxonMobil en ConocoPhillips stegen tot 3,5 procent na het besluit van oliekartel OPEC en bondgenoten zoals Rusland om de olieproductie minder te verruimen dan eerder was afgesproken.

6 op de 10 bedrijven moeten loonkostensteun deels terugbetalen

DEN HAAG — Naar schatting zes op de tien bedrijven die afgelopen voorjaar een beroep hebben gedaan op de eerste loonkostenregeling (NOW) van het kabinet, moeten een deel daarvan terugbetalen. Dat komt doordat zij minder omzet zijn misgelopen dan zij vooraf hadden ingeschat, of doordat hun loonkosten lager zijn uitgevallen, meldt minister Wouter Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid).

Ondernemers konden een beroep doen op de eerste NOW-regeling als zij minstens een vijfde van hun opbrengsten zagen wegvallen door de coronamaatregelen, zoals de sluiting van de horeca en het verbod op evenementen. Zij konden tot 90 procent van hun loonkosten

vergoed krijgen. Het subsidiebedrag was mede afhankelijk van hoe zwaar hun omzet werd geraakt. Dat wordt pas achteraf definitief vastgesteld. Het UWV heeft inmiddels van 20.000 bedrijven het definitieve bedrag vastgesteld. Op basis daarvan is de ver-

wachting dat zes op de tien aanvragers te veel hebben ontvangen en vier op de tien te weinig. Koolmees houdt nog wel een slag om de arm, ook omdat het veelal gaat om kleinere werkgevers. “Hoe representatief deze groep is voor de totale populatie, is op dit moment niet goed te zeggen”, aldus de minister. Voor sommige ondernemers zal een terugvordering ‘rauw op hun dak vallen, zeker nu de tijden economisch nog steeds zwaar zijn’, erkent Koolmees. Hij belooft dan ook coulant te zijn met de terugbetaling. Bedrijven

krijgen daar in principe een jaar de tijd voor. Als ook dat te kort dag is, kunnen zij met het UWV overleggen welke termijn wel haalbaar is.

De NOW was bedoeld om zoveel mogelijk werkgelegenheid te behouden. In totaal maakten bijna 140.000 werkgevers er gebruik van. Daarmee kon van ruim 2,6 miljoen werknemers het loon worden doorbetaald. De regeling is inmiddels twee keer met aangescherpte voorwaarden verlengd. Er wordt nu fors minder gebruik van gemaakt dan in het voorjaar.

Tony’s Chocolonely groeit ondanks coronacrisis

AMSTERDAM — Chocolademaker Tony’s Chocolonely kon ondanks de coronacrisis rekenen op groei door meer omzet wereldwijd, meldt het bedrijf in de jaarcijfers. De verkopen wereldwijd verdubbelden. “We hebben een klein beetje geprofiteerd van de coronacrisis waarin meer mensen lekkernijen kochten. Consumenten vinden ons steeds beter”, verklaart topman Henk Jan Beltman de groei.

Het afgelopen boekjaar, dat 30 september eindigde, groeide de omzet in Nederland met 14 procent van 53,5 miljoen euro naar 61,2 miljoen euro. Wereldwijd zette het bedrijf ruim een kwart meer om ten opzichte van vorig jaar, met 88,4 miljoen euro tegenover 69,6 miljoen euro vorig jaar. Tony’s Chocolonely heeft nu ruim 16 procent van de Nederlandse markt voor chocoladerepen in handen. Vorig jaar was dat bijna 19 procent.

De twee winkels in Amsterdam moesten vanwege de crisis wel sluiten. Ook werd de aangekondigde chocoladefabriek in Zaandam uitgesteld omdat er nog geen vastgoeddeal kon worden gesloten. Het bedrijf blijft nieuwe winkels toevoegen in het buitenland. Tony’s

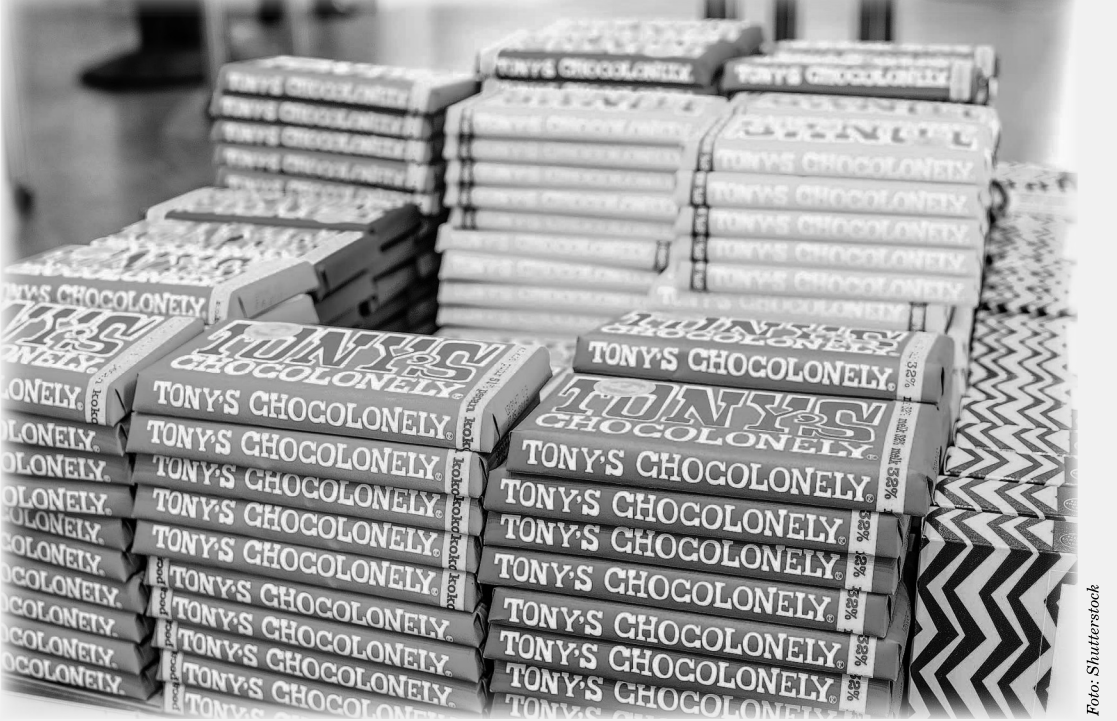

Foto: Shutterstock

Chocolonely meldt de cijfers naar aanleiding van de 15e verjaardag, dat het bedrijf met een groot evenement in Amsterdam viert. Onder meer acteur Idris Elba en muzikant Pharrell Williams komen. Williams wordt ook aandeelhouder.

Het bedrijf, opgericht in 2005, wil 100 procent slaafvrije chocolade maken. Dat is nog niet zo makkelijk, blijkt uit onlangs uitgebrachte rapporten over de cacao-industrie. Zo kampt de industrie nog altijd met te lage lonen voor cacaoboeren, kinderarbeid en ontbossing, bleek uit de Cacao Barometer. Volgens de barometer be-

taalt Tony’s cacaoboeren ook nog te weinig. In plaats van de berekende 3,12 dollar per kilo betaalt Tony’s ongeveer 2 dollar per kilo. Beltman bestrijdt de kritiek: “Met Max Havelaar hebben we vastgesteld wat een leefbaar inkomen is. Dat is wel nog steeds pure armoede. We zijn nog lang niet perfect, maar in de markt betaalt niemand meer voor een kilo cacao dan wij.”

Uit een ander rapport van de Universiteit van Chicago bleek dat 1,56 miljoen kinderen onder illegale omstandigheden werken in Ivoorkust en Ghana, de twee grootste cacao producenten. Tony’s meldt 387 keer kinderar-

beid te zijn tegengekomen bij de ruim 8000 boeren waar zij zaken mee doen. Dat waren allemaal lichte vormen van kinderarbeid, aldus Beltman, zoals het til-len van te zware zakken of onjuiste beschermende kleding. Tony’s heeft 221 zaken op kunnen lossen door voorlichting aan ouders en geld voor scholing van kinderen. Aan de andere zaken wordt nog gewerkt. Het uitsluiten van boeren bij wie dit soort zaken voorkomen is geen optie, vindt Beltman. “Ze zijn er juist toe genoodzaakt omdat ze die school niet kunnen betalen. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen.”

Warner Bros. gaat bioscoopfilms streamen

LOS ANGELES — Filmstudio Warner Bros. gaat komend jaar alle nieuwe films op de dag dat ze in première gaan, uitbrengen in zowel de bioscoop als via zijn eigen streamingdienst. Bioscopen vrezen daardoor veel bezoekers te verliezen en tekenen protest aan.

Warners streamingdienst, HBO Max genaamd, werd in mei gelanceerd als een directe concurrent van Netflix. De films ‘Godzilla vs. Kong’ en ‘Suicide Squad’ zullen tegelijkertijd op het platform en in de bioscoop verschijnen, maakte het entertainmentbedrijf bekend. Vechtfilm ‘Mortal Combat’, een nieuwe versie van sciencefictionklassieker ‘Dune’ en het vierde deel van ‘The Matrix’ worden ook op deze manier gelanceerd.

Volgens WarnerMedia, het bedrijf achter de filmstudio, is de stap noodzakelijk door de coronacrisis. Bioscopen in Amerika bleven door de pandemie dicht en bezoek bleef weg, waardoor werkne-

mers hun baan verloren en bedrijven geld moesten lenen om overeind te blijven. Warner denkt dat bioscopen in de Verenigde Staten ook in 2021 minder vaak open zullen zijn.

De bioscopen zijn fel gekant tegen het plan omdat ze inkomsten dreigen mis te lopen. De bioscopen willen al langer dat filmstudio’s wachten met nieuwe films tot ze weer helemaal open kunnen. Filmstudio’s willen echter niet wachten met hun blockbusters die op de plank liggen door de pandemie.

AMC Entertainment, de grootste bioscoopketen ter wereld, wil ‘dringend’ in gesprek met Warner. Een andere keten, Cinemark, heeft al aangekondigd sommige van Warners films misschien niet te vertonen. De bedrijven hadden het na de aankondiging moeilijk op de beurs. AMC verloor bijna 16 procent. Cinemark leverde 22 procent in. Telecemberdrijf AT&T, het moederbedrijf van WarnerMedia, bleef evenwel gelijk.

OPEC+ gaat iets meer olie produceren vanaf januari

WENEN — Oliekartel OPEC en enkele bondgenoten zoals Rusland hebben besloten de olieproductie in januari licht te verhogen. Er mogen vanaf januari dagelijks 500.000 vaten extra worden opgepompt, hoewel de vraag naar olie nog altijd onder druk staat door minder vraag als gevolg van de coronacrisis. Maandelijks zal daarna worden gekeken wat er verder moet gebeuren.

Nadat de oliemarkt in maart was ingestort spraken de OPEC en Rusland, ook wel bekend als OPEC+, af dat de olieproductie met 9,7 miljoen vaten per dag zou worden verminderd. De afgelopen maanden werd dat geleidelijk aan alweer iets versoepeld zodat er nu ten opzichte van voor de afspraken 7,7 miljoen vaten per dag minder worden geproduceerd. Volgens de afspraken uit april zou in januari een verdere versoepeling plaatsvinden. Temidden van een tweede lockdown in grote delen van Europa wilde Saudi-Arabië dat die versoe-

peling drie maanden vooruit zou worden geschoven. Met name Rusland en de Verenigde Arabische Emiraten wilden daar niet aan. De nu afgesproken verruiming van de productie is minder groot dan wat oorspronkelijk gepland was. Door de onenigheid werd de vergadering van de OPEC+ enkele dagen vooruit geschoven. Eigenlijk zou die dinsdag plaatsvinden, maar de olieproducerende landen hadden meer tijd nodig om tot een compromis te komen.

Voor alle vragen en verzoeken om informatie, bel naar 582-4333
Amigoe di Aruba

Chinees staatsoliebedrijf CNOOC op zwarte lijst

WASHINGTON — Het Chinese staatsolieconcern CNOOC wordt op een zwarte lijst gezet door de Amerikaanse regering, omdat het bedrijf gecontroleerd zou worden door het Chinese leger. Ook drie andere Chinese bedrijven komen op die lijst, waaronder de grote chipproducent SMIC.

Dat betekent dat de bedrijven te maken kunnen krijgen met sancties, zoals een verbod op investeringen door Amerikaanse beleggers en geen toegang tot Amerikaanse technologie en apparatuur. Met de toevoeging van CNOOC en de andere bedrijven voert president Donald Trump de handelsstrijd met China verder op. Hij probeert op deze manier in de laatste paar weken van zijn presidentschap de teugels aan te trekken in de harde lijn richting het land. Ook wordt zo zijn opvolger Joe Biden voor het blok gezet als het gaat om een harde aanpak van China.

Persbureau Reuters had al gemeld dat CNOOC op de zwarte lijst van het Pentagon dreigde te komen. Eerder gold dat onder meer al voor het grote technologieconcern Huawei Technologies vanwege vermeende nauwe banden

met het Chinese leger en risico’s op spionage. Amerikaanse bedrijven mogen nu geen gevoelige technologie aan Huawei verkopen en ook geen gebruikmaken van technologie van de onderneming. In totaal zijn nu 35 Chinese bedrijven in de ban gedaan door Washington.

Deze week stemde het Amerikaanse Congres nog in met wetgeving om de boekhoudregels voor Chinese bedrijven met een beursnotering in de VS aan te scherpen. Als geen toegang wordt geboden aan Amerikaanse toezichthouders kunnen die bedrijven, zoals bijvoorbeeld webwinkel Alibaba, hun notering op Wall Street verliezen.

CNOOC, voluit China National Offshore Oil Corporation, voert diepzeeverkenningen uit in de Zuid-Chinese Zee. Territoriale kwesties spelen daar al jaren. Het concern heeft ook olie- en gasvelden in de VS en werkt samen met het Amerikaanse ExxonMobil. Verder gebruikt het bedrijf Amerikaanse technologie en apparatuur.

SMIC, dat voluit Semiconductor Manufacturing International Corporation heet, is een klant van de Nederlandse chipmachinefabrikant ASML.

Het ‘prikkelendraad’

Creëer bewustzijn en publiceer een foto van iets dat mensen in gevaar kan brengen!

E-mail naar aosaruba@amigoe.com.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	4-Dec				4-Dec		
DOW JONES	30.137.51	0.85%	AEX	615.67	0.77%		
S&P 500 INDEX	3.691.53	0.61%	ARCELMITTAL	17.47	6.82%		
NASDAQ	12.449.09	0.81%	AEGON NV	3.20	1.01%		
AMAZON.COM INC	3.166.22	-1.16%	KONINKLIJKE AHOL	22.91	-2.59%		
APPLE INC	122.45	-0.51%	AKZO NOBEL	90.00	0.00%		
BAIDU INC-SP ADR	145.20	1.04%	ASML HOLDING NV	378.30	1.94%		
BERKSHIRE HATH-B	231.28	0.37%	DSM (KONIN)	133.55	-2.30%		
BOEING CO/THE	233.69	4.40%	HAL TRUST	118.80	-1.33%		
CITIGROUP INC	58.32	1.96%	HEINEKEN NV	91.16	1.15%		
COCA-COLA CO	53.09	1.87%	ING GROEP NV	8.39	0.08%		
COSTCO WHOLESALE	372.81	-2.73%	KPN (KONIN) NV	2.52	0.76%		
WALT DISNEY CO	153.02	-0.38%	KONINKLIJKE PHIL	43.12	0.36%		
3D SYSTEMS CORP	10.42	7.42%	RANDSTAD NV	52.78	1.07%		
EBAY INC	50.68	-1.30%	ROYAL DUTCH SH-A	15.78	4.28%		
FACEBOOK INC-A	281.04	-2.25%	TOMTOM NV	7.34	4.34%		
GENERAL ELECTRIC	10.70	2.59%	TOTAL SE	37.69	2.67%		
ALPHABET INC-A	1.825.36	0.02%	UNILEVER PLC	48.00	-1.03%		
HP INC	23.67	3.70%	W.P. STEWART HOL	692.19	0.76%		
HOME DEPOT INC	266.34	-1.76%	SCOTIA FUNDS		3-Dec		
INTEL CORP	52.48	5.17%	MONEY MARKET	13.5979	0.00%		
JOHNSON&JOHNSON	150.02	1.27%	US DOLLAR BOND	3.0192	-0.35%		
MICROSOFT CORP	214.48	-0.41%	GLOBAL EQUITY	3.3004	-0.14%		
PROCTER & GAMBLE	136.54	-1.32%	US EQUITY	18.8559	-0.13%		
ROYAL DUTCH-ADR	38.28	5.18%	CANADIAN EQUITY	2.9001	0.20%		
STARBUCKS CORP	102.43	3.55%	FUNDS		3-Dec		
TWITTER INC	48.06	1.75%	BSF DEFENSIVE	122.08	-0.23%		
WALMART INC	147.67	-1.89%	BSF CONSERVATIVE	112.38	-0.40%		
EXCHANGE TRADED FUND		4-Dec	BSF MODERATE	139.07	-0.52%		
ALERIAN MLP - AMLP	28.29	8.02%	BSF AGGRESSIVE	159.41	-0.61%		
ISH GBL HY BD - GHYG	50.42	0.25%	BGF MULTI ASSET INC	10.06	-0.10%		
ISH IBOXX HY BD - HYG	86.68	0.28%	BGF GBL ALLOCATION	70.57	-0.24%		
ISH SELECT DIV - DIVY	97.24	1.50%	BGF USD CORE BOND	18.30	-0.22%		
ISH MSCI EMKT - EEM	50.79	2.06%	BGF FIX INC GBL OP	15.54	0.06%		
ISH MSCI PAC - EPP	47.29	1.24%	BGF USD HI YIELD BND	37.23	0.22%		
ISH RUSSELL - IWV	219.58	0.93%	CURRENCIES		4-Dec		
ISH S&P 500 - SPY	62.45	0.40%	YEN/USD	103.8100	-0.58%		
ISH EUROPE - IEV	47.75	1.06%	EUR/USD	1.2151	0.30%		
INVESCO QQQ TRUS	305.36	0.50%	CAN/USD	1.2875	-0.33%		
INVESCO DB COMMO	14.05	0.64%	GBP/USD	1.3493	0.96%		
SPDR S&P INT DIV-DWX	36.43	0.50%	COMMODITIES		4-Dec		
SPDR S&P MID 400	408.09	2.03%	OIL WTI	46.14	1.90%		
SPDR S&P 600 SMA	76.92	2.52%	GOLD	1833.37	0.11%		
VANGUARD REIT - VNQ	86.11	2.01%	SILVER	24.10	0.01%		
WSDOWTR JAP H EQ-DXJ	54.12	0.52%	WHEAT	576.50	-2.04%		
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center | Schottegatweg (oost) z/n
P.O.Box 305 | Curaçao | Tel 466 1818 | Fax 466 1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com | website: www.mcb-bank.com/pbis

Coronaprikken voor huisarts wel te doen, maar ‘best pittig’

UTRECHT — Als straks duidelijk is wanneer welk coronavaccin zal worden geleverd, zullen huisartsen nog wel enige tijd nodig hebben om het prikken van hun patiënten te regelen. Dat verwacht de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV). De hele operatie is wel te doen, maar wordt ‘best wel pittig’, zegt een woordvoerder.

De animo zal flink zijn en het inenten moet coronaproof. De dokters zullen daarom extra ruimte moeten vinden door partytenten voor de deur te zetten of tijdelijk te verhuizen naar bijvoorbeeld kerken en sportzalen. En omdat de gewone consulten ook moeten doorgaan, zullen huisartsen misschien ook op zaterdag coronavaccins willen toedienen, maar daar moet dan wel weer extra assistentie voor worden geregeld.

Het zijn echter geen onoverkomelijke problemen, aldus de LHV. Om te beginnen hebben de dokters immers de groepen in beeld die het eerst in aanmerking komen doordat ze die ook al jaren oproepen voor de gewone griep prik.

Frankrijk belooft gratis coronavaccin voor iedereen

PARIJS — Als er een coronavaccin is, is dat gratis voor iedereen in Frankrijk. De Franse premier Jean Castex belooft dat, terwijl hij de plannen voor de komende inentingscampagne ontvouwt. Volgens hem is het nog maar een kwestie van weken voordat de vaccinatie kan beginnen.

De campagne verloopt in drie fases, waarbij rond 1 miljoen Fransen de spits afbijten. Het gaat daarbij om de kwetsbaarste mensen,

zoals bewoners van tehuisen. De regering in Parijs reserveerde 1,5 miljard euro voor de gratis vaccinatie.

Castex zei verder dat de coronasituatie in het land verbeterd. Het aantal nieuwe besmettingen zou de komende dagen onder de drempel van 10.000 kunnen dalen. De huidige, strenge maatregelen om de verspreiding van het virus in te dammen, duren nog twee weken. Als iedereen waakzaam blijft, kunnen ze daarna worden versoepeld, zei de regeringsleider.

Verenigd Koninkrijk begint dinsdag met inenten

LONDEN — Het Verenigd Koninkrijk begint dinsdag met het inenten van mensen tegen het coronavirus. De baas van de Britse gezondheidsdienst NHS zegt tegen de BBC dat de mensen die het vaccin het hardst nodig hebben, zoals ouderen, het eerst aan de beurt zijn.

De eerste 800.000 doses van het coronavaccin van farmaceut Pfizer en biotechnoloog BioNTech zijn gisteren in het land aangekomen. De komende dagen worden die

verspreid. De vaccinaties beginnen in vijftig grote ziekenhuizen. Hoeveel doses van het vaccin dit jaar kunnen worden gebruikt, weet de Britse regering nog niet precies. “Er zijn nu 800.000 doses aangekomen. Laten we hopen dat het er voor het einde van het jaar een paar miljoen zijn”, zegt staatssecretaris voor Bedrijfsleven Alok Sharma. Gezondheidsdienst NHS is op zoek naar mensen die ervaring hebben met vaccineren, om zo snel mogelijk iedereen van een inenting te kunnen voorzien.

Pfizer kan dit jaar minder vaccins leveren

NEW YORK — Farmaceut Pfizer kan dit jaar veel minder coronavaccins leveren dan het eerder van plan was. Dat aantal wordt gehalveerd van 100 miljoen doses naar 50 miljoen doses. De verlaging is veroorzaakt door problemen bij het verkrijgen van genoeg grondstoffen, meldt zakenkrant The Wall Street Journal. Het vaccin dat Pfizer samen

met de Duitse biotechnoloog BioNTech ontwikkelde, kreeg deze week een noodgoedkeuring in het Verenigd Koninkrijk. Ook in de Verenigde Staten en de Europese Unie lopen aanvragen voor toelating van het vaccin. Pfizer en BioNTech zijn nog altijd van plan volgend jaar ruim een miljard doses van het vaccin te leveren aan verschillende landen.

Wereldwijd meer dan 1,5 miljoen doden door coronapandemie

BALTIMORE — Het aantal mensen dat wereldwijd is overleden als gevolg van het coronavirus, is de grens van 1,5 miljoen gepasseerd.

Het virus dook eind vorig jaar op in China en verspreidde zich vervolgens over de wereld. Eind juni waren er half miljoen mensen gestorven door Covid-19 en eind september een miljoen. In de Verenigde Staten zijn de meeste slachtoffers (bijna

275.000) gevallen, gevolgd door Brazilië (ruim 175.000), India (140.000) en Mexico (108.000). Op de vijfde en zesde plek staan het Verenigd Koninkrijk, met ruim 60.000 sterfgevallen en Italië (meer dan 58.000). In Nederland zijn ruim 9600 mensen aan het virus bezweken. In de VS zijn ook de meeste besmettingen vastgesteld: bijna 14 miljoen. Daarna volgen India, Brazilië en Rusland.

gelijk vaccin beschikbaar bleef. Sommige praktijken moesten door de grote belangstelling zelfs nee verkopen aan 70-plussers en zwakkeren. Aan de oproep werd ruim gehoor gegeven.

Donderdag bleek dat er nu genoeg griepvaccin is voor met name die gezonde zestigers, mede dankzij extra inkoop die inmiddels is geregeld. Niet al die vaccins zijn echter meteen beschikbaar, de laatste voorraden worden pas in februari verwacht.

Normaal komt van de 6 miljoen kandidaten voor de griep prik maar de helft opdagen, maar nu ging het volgens een voorzichtige schatting van de huisartsenvereniging meteen al om 60 tot 65 procent. Niet dat de griep prik beschermt tegen corona, maar veel mensen wilden uitsluiten dat ze griep én corona krijgen. Omdat ze dat waarschijnlijk nog steeds willen, wordt voor de overgebleven en extra griepvaccins ook veel belangstelling verwacht.

Groot-Brittannië wil uitstoot broeikasgassen sterk terugdringen

LONDEN — Groot-Brittannië wil de uitstoot van broeikasgassen dit decennium met meer dan twee derde verminderen. Volgens de Britse regering gaat het om de snelste reductie van alle grote economieën. Doel is de uitstoot tegen 2030 met 68 procent te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. In 2050 moet het land koolstofneutraal zijn.

Het Verenigd Koninkrijk (VK) bereidt zich voor om mede-gastheer te zijn tijdens een klimaattop die op 12 december wordt gehouden. “Vandaag nemen we het voortouw met een ambitieuze nieuwe doelstelling om onze uitstoot tegen 2030 te verminderen, sneller dan welke grote economie dan ook”, zei de Britse premier

Boris Johnson in een verklaring.

“Maar dit is een wereldwijde inspanning, en daarom dringt het VK er bij wereldleiders op aan om als onderdeel van de klimaatop van volgende week hun eigen ambitieuze plannen naar voren te brengen om de uitstoot te verminderen en neto nul-doelen vast te stellen”, aldus de minister-president.

Johnson onthulde vorige maand plannen voor ‘een groene industriële revolutie’ die 250.000 banen zal creëren en ondersteunen. Het plan bevat een verbod op de verkoop van nieuwe auto's op benzine en diesel, verviervoudiging van offshore windenergie en opschaling van de waterstofproductiecapaciteit, allemaal binnen het decennium.

Situatie in Wit-Rusland is verslechterd

Archieffoto: protestdemonstratie in Wit-Rusland in augustus

GENÈVE — De situatie in Wit-Rusland is de afgelopen weken verslechterd. De Wit-Russische autoriteiten treden volgens Michelle Bachelet steeds harder op tegen demonstranten. De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties roept op de mensen vrij te laten die onrechtmatig zijn gearresteerd en het recht op vreedzame protesten te respecteren.

“De afgelopen weken verslechterde de situatie, met name als het gaat om het recht op vrijheid van betoging”, zei Bachelet tegen de Mensenrechtenraad in Genève.

De VN-mensenrechtenchef meldt dat er sinds augustus 27.000 mensen zijn gearresteerd. De afgelopen maand werden wekelijks honderden

demonstranten opgepakt. De straffen zijn zwaarder geworden en de veiligheidsdiensten treden steeds vaker gewelddadig op.

Meer dan negenhonderd personen zijn verdachten in strafzaken, onder wie aanhangers van de oppositie, journalisten, advocaten en mensenrechtenactivisten. De situatie in

Aanslagpleger Trier rookte sigaret na ramprit

FRANKFURT — De bestuurder van de auto die dinsdag in het Duitse Trier vijf mensen doodreed en achttien anderen ernstig verwondde, parkeerde zijn auto na de ramprit en rookte rustig een sigaretje. Dat zei het plaatsvervangend hoofd van de politie van de Duitse stad vandaag.

Politieagenten vonden de 51-jarige man staande achter zijn auto, vertelde Franz-Dieter Ankner aan parlementariërs tijdens een speciale vergadering van de commissie Binnenlandse Zaken van de westelijke deelstaat Rijnland-Palts. “Hij keek met een grijns naar de hulpdiensten”, zei Ankner. Politieagenten hielden hem meteen aan. De man wordt beschuldigd van moord, poging tot moord en zwaar lichamelijk letsel. Het parket zegt dat hij van plan was ‘zo veel mogelijk mensen te doden of op zijn minst te verwonden’. Het motief blijft onduidelijk.

Deelstaatsminister van Binnenlandse Zaken Roger Lewentz zei dat een politiek of religieus motief in dit stadium is uitgesloten. De verdachte heeft bij verhoor ‘tegenstrijdige en soms onbegrijpelijke informatie’ verstrekt, zei hij tegen de parlementaire commissie. De man schijnt voorafgaand aan de aanval niet bekend te zijn geweest bij de autoriteiten. Hij reed dinsdag met zijn SUV in een zigzagformatie met hoge snelheid door een voetgangersgebied in het centrum van Trier. Onder de doden waren een negen weken oude baby en haar 45-jarige vader.

24 mensen raakten gewond, zei een politiewoordvoerder vandaag. Dat aantal werd bijgesteld ten opzichte van de eerdere achttien nadat meer mensen verwondingen hadden gemeld waarvoor geen ziekenhuisbehandeling nodig was. Het aantal zwaargewonde slachtoffers bleef gelijk op zes. Plaatsvervangend politiefchef Ankner zei dat er munitie in het voertuig was ontdekt, maar dat er geen vuurwapen is gevonden.

Uit onderzoek blijkt dat de man, die dronken was op het moment van de aanslag, alleen handelde. Hij is alleenstaand, werkloos en had volgens Ankner geen geregistreerd adres. De politie denkt dat hij de nacht in de auto had doorgebracht, die een kennis hem als gunst had geleend.

Unicef: Meer geld nodig door humanitaire crises

Foto: Shutterstock

DEN HAAG — Unicef heeft volgens jaar 6,4 miljard dollar, omgerekend 5,2 miljard euro, nodig om 190 miljoen kinderen te helpen. Dat is 35 procent meer dan dit jaar nodig was. Volgens de Kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties komt dat door een aantal grote humanitaire crises en de coronapandemie.

“Momenteel zijn bijna 32 miljoen kinderen op de vlucht voor oorlog en geweld. Tel daar de coronapandemie en alle natuurrampen bovenop, dan heb je een aardig beeld van het wereldwijde kinderteel”, aldus directeur van Unicef Nederland

Suzanne Laszlo. Het geld gaat onder meer naar vaccins tegen de mazelen, veilig drinkwater, onderwijs en het tegengaan van ondervoeding. Unicef is aangewezen om in 92 landen coronavaccins te gaan toedienen aan mensen. Die rol krijgt het, vanwege het hoge aantal vaccinaties dat de organisatie al aan mensen geeft. “De effecten van de pandemie op het leven van kinderen, is aan alle kanten merkbaar”, stelt Laszlo. “Een kwart miljard studenten wordt wereldwijd nog steeds getroffen door schoolsluitingen. Vaccinatieprogramma's om kinderen in te enten tegen gevaarlijke kinderziekten zijn in meer dan zestig landen verstoord.”

Biden hoopt dat Trump bij zijn inauguratie is

WASHINGTON — Aankomend president Joe Biden hoopt dat president Donald Trump in januari naar zijn inauguratie komt, omdat de vreedzame machtsoverdracht in de Verenigde Staten een boodschap van kracht en stabiliteit naar de rest van de wereld stuurt.

Biden voegde er gisteren in een interview met CNN aan toe dat het voor hem persoonlijk onbelangrijk was of Trump wel of niet komt opdagen, maar dat het presenteren van twee formele rivalen, die samen staan als iemand aantreedt, een belangrijk onderdeel is van de Amerikaanse democratie. “Meer dan de impact op de bin-

nenlandse politiek, maak ik me echt zorgen over het beeld dat we aan de rest van de wereld presenteren”, zei hij in het gezamenlijke interview met aankomend vicepresident Kamala Harris. “De rest van de wereld keek naar ons. En je hebt me dit een aantal keer horen zeggen, ze volgden ons niet alleen vanwege het voorbeeld van onze kracht, ze volgden ons om de kracht van ons voorbeeld.” Trump heeft geweigerd te zeggen of hij de inauguratie van 20 januari zal bijwonen en blijft volhouden dat hij de verkiezingen heeft gewonnen. Hoewel hij heeft toegestaan dat de officiële overgang begint, terwijl staten hun verkiezingsresultaten blijven certificeren.

15 jaar cel voor ex-chirurg in pedofiliezaak in Frankrijk

SAINTES — In een eerste rechtszaak van een gigantische pedofiliezaak in Frankrijk is ex-chirurg Joël Le Scourarnec, die in Saintes, in het westen van het land, achter gesloten deuren voor een gerechtshof verscheen, gisteren veroordeeld tot vijftien jaar cel. De zeventiger moet zich ook verplicht laten behandelen.

Joël Le Scourarnec bekende op het proces druppelsgewijs feiten van verkrachting. De ooit gerespecteerde arts, vader van drie zonen, wordt ook in Lorient vervolgd wegens verkrachting en aanranding van

mogelijk 312 slachtoffers. In Saintes stond de voormalige chirurg terecht voor seksuele aanranding van een nicht en een patiënte, en wegens verkrachting van een andere nicht en een buurmeisje. Dit meisje bracht de feiten naar buiten, waardoor Le Scourarnec in mei 2017 gearresteerd kon worden.

In zijn huis in Jonzac, waar de man omringd door poppen als een kluisenaar leefde, nam de gendarmerie ruim 300.000 kinderpornobeelden in beslag, waaronder foto's van de twee nichten. Door de ontdekking van duizenden pagina's met onder meer dagboeken op zijn computer kreeg de zaak enorme afmetingen.

Adolf Hitler Uunona gekozen in bestuur Namibië

In de voormalige Duitse kolonie Namibië is een politicus met de naam Adolf Hitler Uunona gekozen in een regionaal bestuur. De donkere Namibiër van de regerende Swapo-partij is nu districtsbestuurder van Ompundja, in het noorden van het Afrikaanse land.

Hoe de politicus aan zijn voor-naam kwam, is onduidelijk. Het wekte echter verbazing bij sommige Twittergebruikers, die vragen stelden als: Waarom zou je je kind naar Hitler vernoemen? Waarom zou je met zo'n naam de politiek ingaan? Er zijn veel bewoners in Namibië met Duitse voor- en achternamen. Kinderen werden

bijvoorbeeld genoemd naar de werkgevers van de ouders. Enerzijds omdat de Europeanen het moeilijk vonden om de inheemse namen correct uit te spreken, anderzijds uit respect voor de werkgever of superieuren.

Van 1884 tot 1915 behoorden delen van Namibië tot het Duitse rijk. In die tijd onderdrukten de koloniale heersers op gewelddadige wijze de opstanden van de etnische groepen Herero en Nama. Tien-duizenden mensen stierven. Tot op de dag van vandaag is de relatie tussen Namibië en Duitsland moeizaam.

James Bond-pistool verkocht

Foto: Shutterstock

Een van de pistolen die Sean Connery tijdens zijn eerste optreden als geheim agent James Bond in de film Dr. No uit 1962 gebruikte, is gisteren in de VS voor veel geld verkocht. Een bieder schafte de beroemde Walther PP aan voor 256.000 dollar (ongeveer 210.000 euro), maakte Julien's Auctions in Beverly Hills bekend.

Het veilinghuis rekende erop dat het wapen tussen de 150.000 tot 200.000 dollar zou opbrengen. Wie het heeft gekocht, is onbekend. Een foto van Sean Connery met het pistool sierde de catalogus van de Iconen & Idolen-veiling, waar meer dan 500 Hollywood-memorabilia onder de hamer gingen.

De Schotse acteur stierf 31 oktober dit jaar op negentigjarige leeftijd in de Bahama's. Connery was de eerste James Bond-acteur en voor veel fans ook de beste. Hij speelde tussen 1962 en 1983 zeven keer de Britse geheim agent.

Tumor van 20 kilo verwijderd

Foto: Shutterstock

Chirurgen van een ziekenhuis in Napels hebben een tumor van 20 kilo weggesneden bij een 64-jarige vrouw. Zij had uit vrees voor het coronavirus al een tijd geen medische controles ondergaan. De operatie was succesvol.

Het 'enorme' kankergezwel met een diameter van 70 centimeter werd verwijderd uit de buikstreek, meldde het Cardarelli-ziekenhuis in de Italiaanse stad. De pa-

tiënt was heel bang voor Covid-19 dus ontweek alle controles ondanks dat ze symptomen had, zei hoofdchirurg Giovanni Vennarecci.

Het gezwel groeide de afgelopen maanden gestaag, waarna de vrouw er zichzelf van overtuigde dat ze een gynaecoloog moest bezoeken. Daaruit kwam naar voren dat ze kanker had. De vrouw is inmiddels weer thuis bij haar familie.

Trump jr. wil vuurwapenlobbyclub leiden

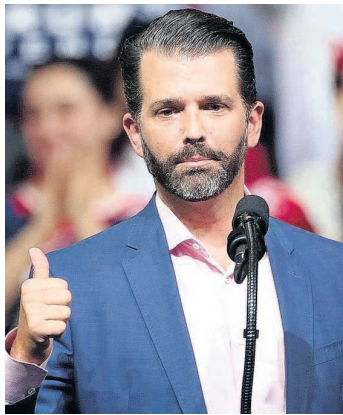

Foto: en.wikipedia.org

Donald Trump jr. zou de baas willen worden van de National Rifle Association (NRA), meldt *Business Insider*. Zijn vader heeft als president de politiek invloedrijke wapenlobbyclub bepaald niet dwarsgezeten. Zakenman Trump jr. (42) leidt samen met zijn broer Eric het familiebedrijf The

Trump Organization. De NRA kwam afgelopen zomer onder vuur te liggen. De aanklager van de staat New York streeft naar ontbinding van de machtige organisatie vanwege vermeend financieel wanbeheer. NRA-leiders zouden miljoenen dollars hebben weggesluisd voor persoonlijk gebruik en om voormalige medewerkers te laten zwijgen of loyaal te laten zijn.

De aanklager is lid van de Democratische partij. De NRA, die president Donald Trump fanatiek heeft gesteund, wordt door conservatieve Amerikanen ver eerd als een voorvechter van het grondwettelijke recht om wapens te bezitten en te dragen.

Hebt u iets leuks voor de mensen-pagina?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden?

Wij plaatsen het graag op de mensen-pagina.

Stuur uw informatie
(kort en bondig, liefst met foto) naar:
o.v.v. "mensen".

Mensen

'Ik hou van jou' vaker gezegd tegen huisdieren

Foto: Shutterstock

Nederlanders zeggen vaker 'Ik hou van jou' tegen hun huisdieren dan tegen hun eigen ouders. Dat blijkt uit een enquête van het tijdschrift *Quest Psychologie*. Tegen hun partners en hun kinderen zeggen mensen het vaakst dat ze van hen houden.

haar partner. Kinderen staan met 44 procent op nummer twee. En huisdieren op drie; 35 procent zegt het minimaal maandelijks tegen zijn viervoeter. Moeders en vaders moeten het doen met respectievelijk 26 en 17 procent.

het blad. Hierin wordt de vraag behandeld: is het erg als ouders nooit 'Ik hou van jou' tegen hun kinderen zeggen? Volgens de Amerikaanse hoogleraar Kory Floyd, die onderzoek doet naar affectieve communicatie, moeten kinderen vooral het gevoel hebben dat hun ouders van ze houden. Daarvoor hoeven ze dat niet per se te horen, stelt hij.

45 procent van de ondervraagden zegt minstens een keer in de maand 'Ik hou van jou' tegen zijn of

De internetenquête, onder ruim 3000 mensen, is onderdeel van een artikel in de nieuwste editie van

Namibië biedt olifanten te koop aan

Het door droogte getroffen Namibië heeft 170 olifanten te koop aangeboden. De dieren vertegenwoordigen een grote waarde volgens de adverteerders in het regeringsblad *New Era*, die geen richtprijs noemen voor de grote viervoeters. Het dunbevolkte Namibië kampt niet alleen met droogte, maar ook met een enorme stijging in de olifantenbevolking. Rond 1990 leefden er circa 5000 en nu rond de 28.000 in het land in het zuidwesten van Afrika, dat voor een groot deel uit woestijn bestaat. De dieren trekken naar plaatsen waar nog water is en raken vaak in conflict met de lokale bevolking.

De regering wil het aantal terugdringen zonder ze af te maken en wat geld binnenhalen, dat zal worden besteed aan natuurbescherming.

Foto: Shutterstock

De kopers moeten aan bepaalde eisen voldoen, zoals komen uit een land waar de internationale regels voor beschermde dieren worden geëerbiedigd. Het is niet de eerste keer dat Namibië wilde dieren

probeert te slijten. In oktober zijn honderd in het wild levende buffels te koop aangeboden en vorig jaar werden onder meer buffels, springbokken, giraffen, impala's en een kleiner aantal olifanten te koop gezet.

Kilometerheffing vanaf 2022

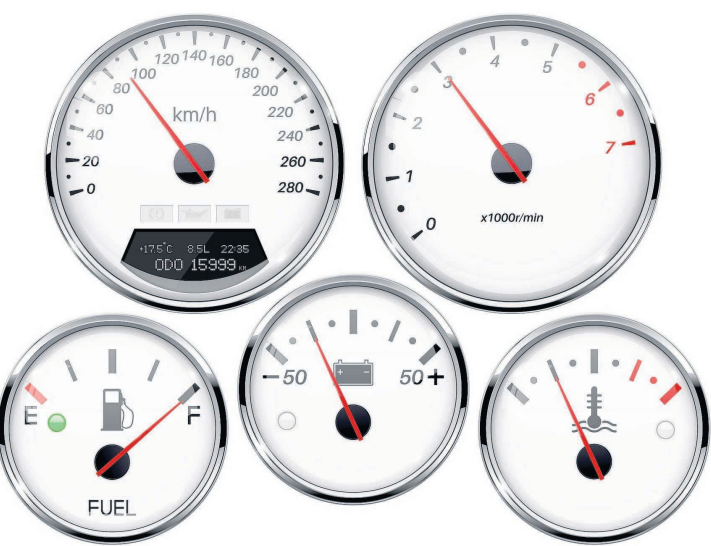

Foto: Shutterstock

Brussel voert in 2022 een kilometerheffing in voor automobilisten. Daardoor moeten de files in de drukke en vieze Belgische hoofdstad slinken en de lucht schoner worden.

Het rekeningrijden gaat alleen overdag gelden en enkel op werkdagen. Automobilisten kunnen hun kenteken registreren, waarna slimme camera's de heffing in rekening brengen. In de spits is de basisprijs voor een rit 2 euro, daarbuiten 1 euro, wat kan oplopen als een auto een zwaardere motor heeft.

Daar komt 20 eurocent per gereden kilometer bij. In ruil schraapt de regering van het hoofdstedelijk gewest de wegenbelasting.

Onder andere de regeringen van Vlaanderen en Wallonië lopen al langer te hoop tegen de nieuwe heffing, omdat die forenzen en bezoekers van buiten de hoofdstad zou duperen. Die blijven wel wegenbelasting betalen en worden daarbovenop aangeslagen voor ritten in Brussel. De Brusselse regering zegt nog met hen te zullen overleggen over de uitwerking van de plannen.

Houten penis terug op Duitse berg

De houten penis van ongeveer twee meter hoog die vorige week verdween van een bergtop in het zuiden van Duitsland is terug. Maar het is niet dezelfde. De nieuwe fallus is groter. Deze nieuwe versie die nu prijkt op de berg Grönten bij de Oostenrijks grens is ook gemaakt van hout en wordt ondersteund door balken.

Het kunstobject dat jarenlang op de bergtop stond werd op kaarten van Google als cultureel monument aangeprezen met vijf sterren. Hoe en waarom het verdween is een raadsel voor de autoriteiten. Zij tasten ook in het duister over de vervanger.

Beelden van een webcam bij een skilift in de buurt gaven weinig prijs. Daarop waren alleen wat vage beelden te zien van de oprichting van een mogelijke nieuwe paalstructuur.

Het beeld, waarvan de maker onbekend is, was een paar weken geleden omgevallen en stond pas enkele dagen weer recht voordat het spoorloos verdween. "Er zit geen beweging in het onderwerp", zei een politiewoordvoerder over het onderzoek naar de verdwenen paal. "Het blijft ook onduidelijk of we hier te maken hebben met een misdrijf"

Reptielen in snoep, souvenirs en speelgoed

De Duitse douane heeft 26 beschermde reptielen onderschept die werden gesmokkeld in pakjes snoep, souvenirs en speelgoed uit Mexico. Tien van de dieren zijn overleden, omdat ze in poppen waren genaaid en niet genoeg lucht kregen.

De douane van luchthaven Keulen-Bonn laat weten dat het gaat om dooschilpadden, padhagedissen en boomhazelmormen afkomstig uit Mexico. De reptielen waren bestemd voor particuliere kopers in Duitsland. De douane vond ze in twee pakketjes op 30 oktober en 8 november.

"In principe moeten we met alles rekening houden tijdens onze controles, maar

het is beangstigend om levende en beschermde dieren te vinden", aldus de woordvoerder. De douane werkt samen met het zoölogisch museum Koenig in Bonn om de soorten te identificeren en de reptielen te verzorgen. De exacte herkomst van de dieren wordt genetisch onderzocht met DNA-monsters.

Duitsland heeft de Mexicaanse autoriteiten onmiddellijk op de hoogte gebracht van de inbeslagname. De autoriteiten overleggen nog of ze de overlevende dieren terugsturen naar Mexico om daar vrij te laten. Het is nog niet duidelijk of de dieren uit het wild komen of uit een fokkerij.

Illustrator Waldemar Post overleden

Illustrator Waldemar Post is gisteren op 84-jarige leeftijd overleden. Dat meldt *de Volkskrant*, waar Post vijftig jaar werkte als illustrator en artdirector.

De tekenaar had coronaklachten en belandde in het ziekenhuis. "Drie weken geleden mankeerde hij nog niets. Hij was top. Toen was er corona en was hij een week thuis. Het leek wel mee te vallen. Maar daarna

kwam hij in het ziekenhuis aan de zuurstof. Er zijn geen woorden voor", zegt zijn vrouw tegen de krant.

Post begon in 1957 bij de Volkskrant. Ook tekende hij voor *HP/De Tijd*, *Opzij*, *Vrij Nederland*, *Avenue* en *Playboy* en ontwierp hij onder meer theateraffiches, boekillustraties en boekomslagen. Zijn werk werd vorig jaar nog tentoongesteld in Den Haag.

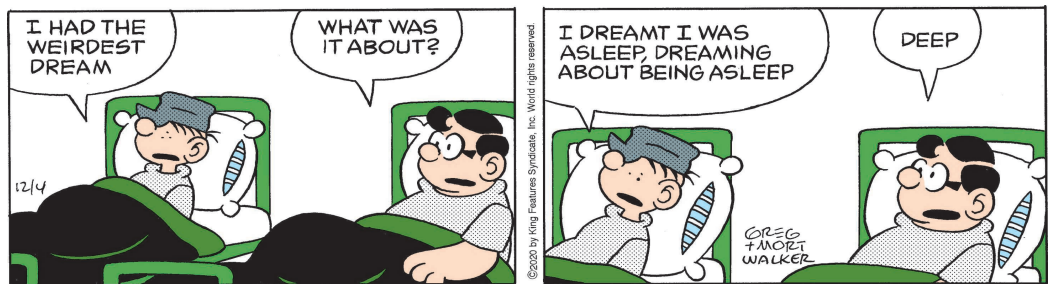
Buckles

By David Gilbert

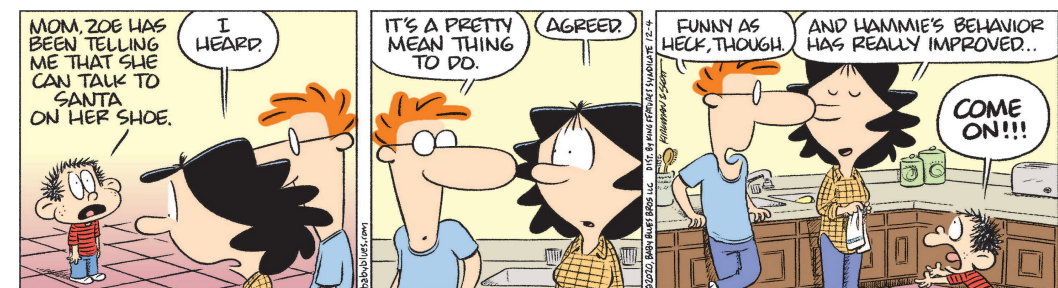
Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

PSV overwintert in Europa

GRANADA — PSV heeft zich gisteren op knappe wijze geplaatst voor de volgende ronde van de Europa League. De Eindhovenaren wonnen bij Granada, koploper in groep E, met 1-0. Donyell Malen maakte het doelpunt, zijn vierde alweer in de poulefase.

De zege volstond omdat PAOK Saloniki met 2-1 verloor bij Omonia Nicosia. Na vijf speelronden leidt Granada met tien punten, gevolgd door PSV met negen, PAOK met vijf en Omonia Nicosia met vier. PSV sluit de poulefase volgende week af met een thuiswedstrijd tegen Omonia Nicosia. Plaatsing voor de volgende ronde is voor de Brabanders een grote opsteker. Nadat PSV in het seizoen 2015/2016 maar net de kwartfinales van de Champions League misliep, bleven resultaten in Europa daarna uit. In alle vier de navolgende seizoenen was PSV voor de winterstop al uitgeschakeld. Europese overwintering was gezien de doelstelling van de club ook noodzakelijk. Algemeen directeur Toon Gerbrands heeft in zijn beleidsplan (Visie 2030) staan dat PSV in 2023 bij de beste 32 clubs van Europa moet horen. Dat betekent dus dat PSV mee moet doen aan de groepsfase van de Champions League.

De nieuwe trainer Roger Schmidt was goed doordrongen van het Europese belang van PSV. De Duitser spaarde

Foto: VoetbalPrimeur

PSV wint knap van Granada en is door in de Europa League.

zondag in de thuiswedstrijd tegen Sparta Rotterdam, met het oog op het belangrijke duel met Granada, bijna zijn gehele basisploeg. Dat liep maar net goed af (1-0).

Tegen Granada waren de belangrijke krachten bij PSV, door die keuze van Schmidt, wel extra uitgerust. PSV liet tegen de Spaanse nummer acht zien, als het compleet is,

goed te kunnen voetballen. De Eindhovenaren waren voor rust de bovenliggende partij. Malen had de score in de 21e minuut moeten openen, maar hij schoot in vrije positie naast. In de 38e minuut was het alsnog raak. Na een goede dieptepass van Olivier Boscagli en een prima voorzet van Philipp Max kon Malen de bal van dichtbij bin-

nen werken: 0-1. PSV raakte in dezelfde minuut Noni Madueke met een blessure kwijt. De jonge aanvaller had de voorkeur gekregen boven Eran Zahavi, die alsnog vrij snel moest invallen.

Na rust kwam PSV steeds meer onder druk te staan. Granada kreeg enkele kansen. PSV, waar naast Madueke ook aanvoerder Denzel Dumfries en Zahavi geblesseerd uitvielen, hield echter stand en mocht een onverwacht feestje vieren.

DSM vervangt Sunweb als hoofdsponsor wielerploeg

GELEEN — DSM is de nieuwe hoofdsponsor van de wielerploeg die de afgelopen jaren als Team Sunweb actief was. Het Nederlandse speciaalchemieconcern maakte dat vandaag bekend nadat eerst Sunweb-topman Tim Vandenbergh het afscheid van de ploeg had gemeld.

Sunweb was sinds 2017 verbonden aan de ploeg van manager Iwan Spekenbrink. Vandenbergh verklaarde dat de reisorganisatie, vanwege de coronacrisis, de prioriteiten elders gaat leggen. Het team, dat verder gaat als Team DSM, bestaat uit

een mannen- en een vrouwenploeg alsmede een opleidingsteam. Het afgelopen jaar was het team met zestien overwinningen bij de mannen, waaronder ritzeges in de Tour en de Giro, bijzonder succesvol. DSM was al partner van het

team en speelde een rol in het verbeteren van zaken als materiaal, technologie en voeding. Ploegleider Rudi Kemna lichtte de doelen voor komend jaar toe. “Bij de vrouwen willen we tot de top blijven behoren. Bij de mannen werken we verder aan een sterk blok voor de klassiekers, de ontwikkeling van de ‘sprinttrein’ en onze jonge klassemmentsrenners. In de grote rondes gaan we opnieuw vooral voor dagsuccessen.”

1e duel handbalsters dag uitgesteld na positieve test Servië

KOLDING — De eerste wedstrijd van de Nederlandse handbalsters op het EK in Denemarken is uitgesteld naar morgen. Dat heeft te maken met een positieve coronatest bij een van de speelsters van tegenstander Servië.

Het duel met Servië zou vanavond Europese tijd 20.30 uur in Kolding worden gespeeld. De wedstrijd begint nu zaterdag om 20.30 uur. De betrokken speelster is direct in quarantaine gegaan. Alle andere tests bleken negatief. De speelsters worden

vandaag opnieuw getest.

Een dag na het duel met Servië is Kroatië al de tegenstander. Dinsdag treft Oranje Hongarije. De ploeg van bondscoach Emmanuel Mayonnade kende al een moeizame voorbereiding

op de eindronde. Vanwege de coronapandemie kon er geen oefeninterland worden gespeeld. De voorbereiding vond besloten plaats op Pampdal. Oranje, regerend wereldkampioen, pakte twee jaar geleden brons op het EK en werd vier jaar geleden tweede.

De organisatie komt nog met meer informatie over de plaatsing van het duel.

WTA kijkt naar mogelijkheden om tennisseizoen elders te starten

LONDEN — De WTA kijkt naar mogelijkheden om het seizoen begin januari buiten Australië te beginnen. Dat heeft de tourbaas van het vrouwencircuit, Steve Simon, laten weten aan persbureau Reuters. De start van het nieuwe tennisseizoen is onzeker vanwege de verplichte quarantaine in Australië.

Het nieuwe tennisjaar zou op 4 januari moeten beginnen en op 18 januari gaat de Australian Open van start. Het heeft er echter alle schijn van dat de kalender voor januari wordt omgegooid. Mogelijk wordt ook de Australian Open later gespeeld. In een brief van toernooidirecteur Craig Tiley aan de tennisers blijkt dat gemikt wordt op 8 febru-

ari als start. “We verwachten dat de Australian Open doorgaat. Maar het toernooi gaat gepaard met een quarantaineperiode en dat zorgt voor uitdagingen voor de maand januari. We zijn er druk mee en hopen volgende weekende met een oplossing te komen”, aldus Simon.

Dit jaar begon het seizoen met toernooien in Brisbane

(Australië), Shenzhen (China) en Auckland (Nieuw-Zeeland). “Ik denk dat we dit jaar op een goede locatie beginnen, dan naar Australië verkassen en een geweldig jaar zullen hebben”, aldus Simon.

De kalender van de WTA was dit najaar al erg uitgedund. Het eindejaarstoernooi WTA Finals vond niet plaats. Bij de mannen vond het eindejaarstoernooi ATP Finals wel doorgang. Ook de ATP heeft nog geen duidelijkheid verschaft over hoe de start van het seizoen eruit komt te zien.

3 Nederlandse zwemrecords bij kwalificatietoernooi Rotterdam

ROTTERDAM — De Nederlandse zwemmers hebben vandaag tijdens het olympisch kwalificatietoernooi in Rotterdam drie Nederlandse records gezwommen. Kira Toussaint kwam op de 50 meter rugslag tot een tijd van 27,49 seconden. Toussaint verbeterde ruim een jaar geleden in Boedapest het record dat Hinkelien Schreuder tien jaar geleden zwom (27,77). Daarna verbeterde ze dat al een paar keer.

In Berlijn kwam de 26-jarige Toussaint vorig jaar oktober ook tot een tijd van 27,49. Naast Toussaint zorgden Arno Kamminga en Tes Schouten voor Nederlandse records. Kamminga deed dat op de 200 meter schoolslag met een tijd van 2.07,17. Dat was net iets sneller dan dat hij in maart van dit jaar in Antwerpen over zijn race deed (2.07,18).

Caspar Corbeau eindigde in 2.08,57 als tweede, slechts 0,05 seconden boven de richttijd voor de Olympische Spelen. Kamminga heeft die limiet al op zak.

“Het was heerlijk dat hij naast me lag. Goed om op zo’n manier de strijd met elkaar aan te gaan. Ik hoop dat hij vanmiddag ook de limiet zwemt”, aldus de 25-jarige Kamminga. Wat betreft zijn eigen race zat er vooral op de laatste baan nog ruimte voor verbetering, vond hij. “Die kan strakker. Ik moet ‘m gewoon harder maken.” Schouten kwam op de 200 meter schoolslag voor vrouwen tot 2.26,95. Het record stond sinds 19 april 2009 op naam van Lia Dekker, die toen in Amsterdam 2.28,02 noteerde. Voor Schouten kwam het nationale re-

cord als een verrassing. “Ik had het niet verwacht. Dat maakt het wel leuker”, aldus de negentienjarige zwemster, die de limiet voor deelname in Tokio (2.25,52) nog niet haalde. Maar daar was ze ook niet mee bezig, zei ze. “Ik wist niet eens wat die was. Het belangrijkste was voor mij dat het zwemmen goed voelde. Het voelde krachtig en het is fijn dat het er nu uitkomt. Nu kijken wat het in de finale doet en de boost gebruiken voor een goede 100 meter.”

In Rotterdam gaan de Nederlandse topzwemmers tot en met zondag op jacht naar limieten voor de Olympische en Paralympische Spelen volgend jaar in Tokio. Ook zijn er in Rotterdam tickets te verdienen voor de EK langebaan, die in mei 2021 worden gehouden in Boedapest en Madeira (parazwemmen).

Rentree Robben vanwege kuitklachten op z’n vroegst in januari

GRONINGEN — De rentree van Arjen Robben bij FC Groningen laat nog even op zich wachten. De 36-jarige aanvaller heeft problemen met zijn kuit en komt in de maand december sowieso niet meer in actie

“Het loopt nog niet zoals ik zou willen”, aldus Robben, die dit seizoen in twee competitiewedstrijden meedeed. Op 13 september viel hij in het openingsduel met PSV

na een half uur spelen uit. Daarna deed hij halverwege oktober als invaller nog een kwartier mee in de wedstrijd tegen FC Utrecht. Robben houdt er in zijn achterhoofd ook rekening mee dat het herstel langer duurt. “We hebben de afgelopen maanden hard gewerkt, maar helaas zonder het gewenste resultaat. Ik zal de komende tijd gebruiken om te herstellen en wil heel graag in het nieuwe jaar met het team op het veld staan

en wedstrijden gaan spelen. Of dit gaat lukken, kan ik nu nog niet zeggen. Dat zal de komende periode uitwijzen. Hoewel mijn eigen situatie teleurstellend verloopt, ben ik blij dat onze ploeg het zo goed doet. De prestaties en het spel zijn prima en ik ben zelfs van mening dat we nog wat punten meer hadden kunnen hebben.”

FC Groningen staat na tien wedstrijden op de achtste plaats met 17 punten.

Rijeka bewijst AZ grote dienst met gelijkspel bij Sociedad

Foto: VoetbalPrimeur

SAN SEBASTIAN — HNK Rijeka heeft Real Sociedad in de Europa League op 2-2 gehouden. Daarmee bezorgde de Kroatische ploeg AZ een goede uitgangspositie om de volgende ronde te halen. Als de Alkmaarders volgende week in Kroatië het laatste groepsduel winnen, is de ploeg van trainer Arne Slot verzekerd van deelname aan de knock-outfase.

De Spaanse koploper was op eigen veld veel sterker dan Rijeka maar kwam voor rust niet tot scoren. Spits Alexander Isak verkanselde twee grote kansen voordat Darko Velkovski de bezoekers tegen de verhoudingen in op voorsprong kopte uit een corner. Na rust veranderde er weinig aan het spelbeeld en bleef Sociedad aanval. Twintig minuten voor tijd maakte invaller Jon Bautista eindelijk gelijk, maar opnieuw kwamen de Kroaten op voorsprong. Nu was Stjepan Loncar trefze-

ker na een corner. De thuisploeg had niet lang nodig om met een antwoord te komen, Nacho Monreal knalde vijf minuten later raak, maar het was niet voldoende voor de overwinning.

Real Sociedad staat na het gelijkspel tweede in poule F met acht punten, evenveel als AZ. Koploper Napoli heeft tien punten en Rijeka is met één punt uitgeschakeld. Real Sociedad gaat tijdens de laatste speelronde naar Napels voor het duel met Napoli.

De Belg Dries Mertens bracht Napoli gisteren op 1-0-voorsprong tegen AZ.

België treft Frankrijk in halve finale Nations League

NYON — België neemt het volgend jaar in de halve finales van de Nations League op tegen Frankrijk. Gastland Italië speelt in de andere halve eindstrijd tegen Spanje. Dat is gisteren door loting in Nyon bepaald.

De wedstrijd tussen België en Frankrijk is een herhaling van de halve eindstrijd bij het wereldkampioenschap van 2018 in Rusland. De Fransen wonnen toen met 1-0 en werden uiteindelijk wereldkampioen. België en Frankrijk spelen nu hun halve finale op 7 oktober in Turijn. Een dag eerder is in Milaan de confrontatie tussen Italië en Spanje.

De finale en de wedstrijd om het brons zijn op 10 oktober. Italië bleef het Nederlands elftal in groep 1 van de A-divisie van de Nations League voor en plaatste zich zo voor het finaletornooi. Oranje slaagde er tijdens de eerste editie van de Nations League nog wel in om de laatste vier te halen. Portugal was toen in de finale met 1-0 te sterk.